

**Straffelovrådets udtalelse om
strafniveauet i sager om seksuelt misbrug af børn**

INDHOLD

1. Indledning	1
1.1. Kommissorium	1
1.2. Straffelovrådets sammensætning	2
2. Seksuelt misbrug af børn	3
2.1. Indledende bemærkninger	3
2.2. Afgrænsning af problemstillingen	4
3. Gældende ret.....	7
3.1. Straffelovens § 216.....	7
3.2. Straffelovens § 222.....	8
3.3. Strafniveauet efter gældende ret	9
4. Rigsadvokatens sammenligning af retspraksis.....	12
5. Straffelovrådets overvejelser og anbefalinger	16
5.1. Bør seksuelle overgreb mod børn under 15 år sidestilles med voldtægt mod voksne?	16
5.2. Er der efter gældende ret allerede parallelitet i strafudmålingen?.....	19
5.3. Model til sikring af parallelitet i strafudmålingen	21
5.4. Udnyttelse af en fysisk eller psykisk overlegenhed	22
5.5. Strafniveauet i sager om overgreb mod børn under 15 år	24
5.6. Lovudkast	26
6. Andre spørgsmål	27
6.1. Behandlingsdomme mv.	27
6.2. Incest mv.	28
6.3. Aldersgrænser.....	28

Bilag: Rigsadvokatens notat om straffene i sager om overtrædelse af straffelovens § 222

1. Indledning

1.1. Kommissorium

1.1.1. Straffelovrådet blev nedsat ved Justitsministeriets brev af 3. oktober 1960. I denne skrivelse udtales, at det påhviler rådet

- 1) efter Justitsministeriets anmodning at afgive indstilling om strafferetlige lovgivningsspørgsmål og principielle spørgsmål vedrørende fastsættelsen af administrative bestemmelser af strafferetlig karakter og den praktiske gennemførelse af kriminalpolitiske foranstaltninger og
- 2) efter Justitsministeriets nærmere bestemmelse at medvirke i det internationale strafferetlige samarbejde, herunder navnlig det nordiske strafferetlige samarbejde.

1.1.2. Ved kommissorium af 5. januar 2007 har Justitsministeriet anmodet Straffelovrådet om at overveje straffniveaut i sager om seksuelt misbrug af børn.

Kommissoriet lyder således:

”1. Ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og færdselsloven (strafskærpselsloven) blev der gennemført en række ændringer af straffeloven, der havde til formål at skærpe straffene for blandt andet seksuelt misbrug af børn efter straffelovens § 222. Strafferammerne i straffelovens § 222 blev ved denne lov hævet med 2 år til henholdsvis fængsel indtil 8 år (§ 222, stk. 1) og fængsel indtil 12 år (§ 222, stk. 2). Loven trådte i kraft den 8. juni 2002.

Ændringen af straffelovens § 222 blev foreslået under Folketingets behandling af lovforslaget om skærpe af straffene for blandt andet vold og voldtægt. Forslagsstillernes formål med ændringen var ifølge Retsudvalgets betænkning af 16. maj 2002 at sikre en parallelitet mellem strafferammerne for voldtægt og seksuelt misbrug af børn. Forslagsstillerne forestillede sig en strafforøgelse for seksuelt misbrug af børn, som forholdsvis ville svare til forøgelsen af voldtægtsstraffene. Der henvises herved til Folketingstidende 2001-02, 2. samling, tillæg B, s. 1289.

2. Rigsadvokaten har siden lovændringens ikrafttræden afleveret 3 redegørelser til Justitsministeriet om straffene i sager om blandt andet seksuelt misbrug af børn. Senest har Rigsadvokaten i sin redegørelse fra juli 2006 konkluderet, at der i langt hovedparten af sagerne om seksuelt misbrug af børn i vidt omfang er taget hensyn til, at straffen efter lovændringen i 2002 skulle skærpes.

3. Rigsadvokaten har i en udtalelse til brug for Justitsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 45 af 27. oktober 2006 fra Folketingets Retsudvalg anført nogle synspunkter, der vedrører forholdet mellem på den ene side udviklingen i straffniveaut i sager om seksuelle overgreb mod voksne og på den anden side udviklingen i straffniveaut i sager om seksuelt misbrug af børn.

Det er Rigsadvokatens opfattelse, at straffen for seksuelle overgreb mod børn ikke bør være lavere end straffene for voldtægt, idet voksnes seksuelle forhold til mindre børn må antages at indebære en udnyttelse af den voksnes fysiske og psykiske overlegenhed i forhold til barnet. Sådanne overgreb må derfor i relation til strafudmålingen sidestilles med voldtægt, selv om der ikke har været anvendt vold eller tvang.

Rigsadvokaten anfører i den forbindelse, at det normalt ikke vil være nødvendigt for gerningsmanden at anvende tvang eller trusler eller konkret at skræmme barnet til at underkaste sig de seksuelle overgreb. Det er således som oftest gerningsmandens fysiske og psykiske overlegenhed i forhold til barnet og eventuelt barnets manglende forståelse af overgrebet, der gør det muligt for gerningsmanden at gennemføre de strafbare forhold. Hertil kommer, at barnet kan have meget svært ved at sige fra over for gerningsmanden eller på anden måde modsætte sig overgrebet.

4. Justitsministeriet finder, at de nævnte synspunkter kan give anledning til at overveje spørgsmålet om straffniveaut i sager om seksuelt misbrug af børn. Der kan således være anledning til nærmere at overveje, hvorvidt synspunkter af den anførte karakter kan begrunde ændringer af straffniveaut.

For at kunne sikre den fornødne sammenhæng i straffniveaut for forskelligartede typer af sager om seksuelt misbrug af børn bør disse overvejelser efter Justitsministeriets opfattelse ske som led i samlede overvejelser om straffniveaut i sager om seksuelt misbrug af børn. Det vil sige, at overvejelserne

også bør omfatte spørgsmålet om strafniveauet i typer af sager om seksuelt misbrug af børn, hvor de synspunkter, der er anført under pkt. 3, måtte findes at være uden væsentlig betydning.

5. På den baggrund skal Justitsministeriet anmode Straffelovrådet om at overveje, om der gennem lovgivning kan være anledning til at ændre eller justere strafniveauet i sager om seksuelt misbrug af børn, herunder om der i visse sager blandt andet i lyset af det, der er anført af Rigsadvokaten, kan være anledning til yderligere at forhøje strafniveauet ud over den strafforhøjelse, der er gennemført på baggrund af forhøjelsen i 2002 af strafferammerne i straffelovens § 222.

Hvis der anbefales lovændringer, anmodes rådet om at udarbejde et lovudkast.”

1.2. Straffelovrådets sammensætning

Rådet har ved afgivelsen af denne udtalelse haft følgende sammensætning:

Fhv. højesteretspræsident Jacques Hermann (formand)

Landsretspræsident Bent Carlsen

Professor, lic. jur. Vagn Greve

Rigspolitichef Torsten Hesselbjerg

Afdelingschef Lars Hjortnæs

Højesteretsdommer Poul Dahl Jensen

Advokat Jakob Lund Poulsen

Direktør for Kriminalforsorgen William Rentzmann

Rigsadvokat Jørgen Steen Sørensen

Rigsadvokat, nu kabinetssekretær, Henning Fode har indtil den 31. juli 2007 været medlem af Straffelovrådet.

Hvervet som sekretær for rådet er ved udarbejdelsen af denne udtalelse varetaget af konsulent Carsten Kristian Vollmer og fuldmægtig Jesper Jarnit.

København, april 2008

Bent Carlsen

Vagn Greve

Jacques Hermann
(formand)

Torsten Hesselbjerg

Lars Hjortnæs

Poul Dahl Jensen

Jakob Lund Poulsen

William Rentzmann

Jørgen Steen Sørensen

.....
Carsten Kristian Vollmer
Jesper Jarnit

2. Seksuelt misbrug af børn

2.1. Indledende bemærkninger

2.1.1. Straffeloven indeholder en række bestemmelser, der tager sigte på at beskytte personer mod forskellige former for seksuelle krænkelser. Bestemmelserne kriminaliserer meget forskellige tilfælde af seksuelle krænkelser, der spænder fra forhold af mindre vidtgående karakter, f.eks. verbal uterlighed (straffelovens § 232), til meget intense overgreb, f.eks. seksuelt misbrug af børn, hvor voksne personer gennem en længere periode og eventuelt under anvendelse af tvang har opnået samleje med mindre børn (straffelovens § 222).

2.1.2. Straffelovens bestemmelser om seksuelle krænkelser omfatter bl.a. følgende forhold:

Den, der har samleje med en slægtning i nedstigende linje, straffes med fængsel indtil 6 år, jf. straffelovens § 210, stk. 1. Den, der har samleje med sin broder eller søster, straffes med fængsel indtil 2 år. Straffen kan bortfalde for den, der ikke er fyldt 18 år, jf. § 210, stk. 2.

Den, der tiltvinger sig samleje ved vold eller trussel om vold, straffes efter straffelovens § 216 for voldtægt med fængsel indtil 8 år. Har voldtægten haft en særlig farlig karakter eller foreligger der i øvrigt særligt skærpene omstændigheder, kan straffen stige til fængsel i 12 år. Den, der skaffer sig samleje ved anden ulovlig tvang, jf. straffelovens § 260, end vold eller trussel om vold, straffes efter straffelovens § 217 med fængsel indtil 4 år.

Den, der ved udnyttelse af en persons sindssygdom eller mentale retardering skaffer sig samleje uden for ægteskab med den pågældende, straffes med fængsel indtil 4 år, jf. straffelovens § 218, stk. 1. Efter § 218, stk. 2, straffes ligeledes med fængsel indtil 4 år den, der skaffer sig samleje uden for ægteskab med en person, der befinder sig i en tilstand, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen, medmindre forholdet er omfattet af straffelovens § 216 (om voldtægt).

Den, der er ansat eller er tilsynsførende ved (bl.a.) børne- eller ungdomshjem, straffes med fængsel indtil 4 år, hvis den pågældende har samleje med nogen, der er optaget i institutionen, jf. straffelovens § 219.

Den, som skaffer sig samleje uden for ægteskab med en person under 21 år ved groft misbrug af personens tjenstlige eller økonomiske afhængighed, straffes efter straffelovens § 220 med fængsel indtil 3 år.

Samleje med et barn under 15 år straffes efter straffelovens § 222, stk. 1, med fængsel indtil 8 år. Har barnet været under 12 år, eller har gerningsmanden skaffet sig samlejet ved tvang eller fremsættelse af trusler, kan straffen stige til fængsel indtil 12 år, jf. § 222, stk. 2.

Efter straffelovens § 223, stk. 1, straffes med fængsel indtil 4 år den, som har samleje med en person under 18 år, der er den skyldiges adoptivbarn, stedbarn eller plejebarn eller er betroet

den pågældende til undervisning eller opdragelse. Den, som under groft misbrug af en på alder og erfaring beroende overlegenhed forfører en person under 18 år til samleje, straffes efter § 223, *stk. 2*, ligeledes med fængsel indtil 4 år.

Den, der som kunde mod betaling eller løfte om betaling har samleje med en person under 18 år, straffes efter straffelovens § 223 *a* med bøde eller fængsel indtil 2 år.

De nævnte bestemmelser i bl.a. straffelovens §§ 216-220 og §§ 222-223 *a* finder tilsvarende anvendelse med hensyn til anden kønslig omgængelse end samleje, herunder anden kønslig omgængelse med en person af samme køn, jf. straffelovens § 224 og § 225.

Efter straffelovens § 230 straffes den, der optager utugtige fotografier, film eller lignende af en person under 18 år med forsæt til at sælge eller på anden måde at udbrede materialet. Straffen er bøde eller fængsel indtil 2 år. Straffen kan under særligt skærpende omstændigheder stige til fængsel indtil 6 år.

Den, som ved uterligt forhold krænker blufærdigheden eller giver offentlig forargelse, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 år, jf. straffelovens § 232.

Den, som sælger utugtige billeder eller genstande til en person under 16 år, straffes med bøde, jf. straffelovens § 234.

Efter straffelovens § 235, *stk. 1*, straffes den, som udbreder utugtige fotografier eller film, andre utugtige visuelle gengivelser eller lignende af personer under 18 år, med bøde eller fængsel indtil 2 år. Straffen kan under særligt skærpende omstændigheder stige til fængsel indtil 6 år. Den, som besidder eller mod vederlag gør sig bekendt med utugtige fotografier eller film, andre utugtige visuelle gengivelser eller lignende af personer under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år, jf. § 235, *stk. 2*. Bestemmelsen omfatter ikke besiddelse af billeder af personer, der er fyldt 15 år, hvis den pågældende har givet sit samtykke til besiddelsen, jf. § 235, *stk. 3*.

2.2. Afgrænsning af problemstillingen

2.2.1. Den kriminalpolitiske debat om beskyttelsen af børn mod seksuelle krænkelser har i de senere år i høj grad været præget af spørgsmålet om strafniveauet i sager om voksnes seksuelle misbrug af mindre børn sammenlignet med strafniveauet i sager om voldtægt mod voksne.

Debatten har bl.a. fundet sted i lyset af Højesterets domme af 26. oktober 2006 i tre sager om seksuelt misbrug af børn (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2007, henholdsvis side 244, 254 og 258). Dommene affødte sålydende spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg til justitsministeren (spørgsmål nr. 45 (Alm. del) af 27. oktober 2006):

”Højesteret har 26/10-06 afsagt 3 domme, som skærper straffene for seksuelle krænkelser af børn (se vedlagte referater af dommene). Det fremgår bl.a., at Højesteret har tillagt det betydning, at der ved en ændring fra 2002 af straffeloven var tilsigtet en skærpelse af straffen for seksuelle overgreb mod børn.

Hvilke overvejelser giver dommene ministeren anledning til, herunder i forhold til formålet med straffelovsændringen i 2002, og hvorfor straffes seksuelle overgreb på børn ikke på niveau med voldtægt?"

I svaret af 6. december 2006 fra justitsministeren (Lene Espersen) anføres følgende:

"Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har anført følgende:

"1. Som nævnt i spørgsmålet afsagde Højesteret den 26. oktober 2006 domme i tre sager om seksuelle overgreb mod børn. I to af sagerne blev den af landsretten udmålte straf skærpet. I den sidste sag stadfæstede Højesteret landsrettens dom.

I den ene af de to sager, hvor straffen blev skærpet, var den tiltalte fundet skyldig i flere seksuelle overgreb efter straffelovens § 222, stk. 1, jf. § 225, herunder tre anale samlejer begået over for en 12-årig dreng. Han var endvidere dømt for blufærdighedskrænkelse over for to drenge på henholdsvis 10 og 11 år samt for besiddelse af en mindre mængde børneporno.

Straffen blev af Højesteret forhøjet fra fængsel i 1 år til fængsel i 2 år og 9 måneder. Højesteret lagde herved vægt på grovheden og omfanget af de begåede overgreb samt på, at den tiltalte mange gange tidligere var straffet for seksuelle overgreb mod børn. Højesteret udtalte endvidere, at det ved strafudmålingen skulle "...tillægges betydning, at der ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 er tilsigtet en vis skærpelse af straffen for seksuelle overgreb mod børn efter straffelovens § 222."

I den anden sag, hvor straffen blev skærpet, var den tiltalte fundet skyldig i flere seksuelle overgreb efter straffelovens § 222, stk. 2, jf. § 225, herunder to anale samlejer begået over for en 10-11-årig dreng samt blufærdighedskrænkelse begået over for drengens 6-årige lillebror.

I denne sag blev straffen af Højesteret forhøjet fra fængsel i 1 år og 3 måneder til fængsel i 1 år og 9 måneder. Højesteret lagde herved vægt på grovheden og omfanget af de begåede overgreb. I formildende retning lagde Højesteret vægt på den tiltaltes gode personlige forhold og på, at han var ustraffet. Højesteret udtalte også i denne sag, at det ved strafudmålingen skulle "...tillægges betydning, at der ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 er tilsigtet en vis skærpelse af straffen for seksuelle overgreb mod børn efter straffelovens § 222."

I den sidste sag var den tiltalte dømt for incest efter straffelovens § 210, jf. § 222, stk. 1, jf. § 224, og for blufærdighedskrænkelse begået over for sin 14-15-årige datter. Overgrebene, der havde karakter af anden kønslig omgængelse end samleje og befølinger mv., men ikke omfattede samleje, havde fundet sted adskillige gange hver uge i en periode på ca. et halvt år.

Højesterets flertal på tre dommere stadfæstede den af landsretten udmålte straf på 1 års fængsel. To dommere stemte for at fastsætte straffen til fængsel i 1 år og 6 måneder. Højesteret lagde herved vægt på hyppigheden af forholdene og disses karakter. Endvidere blev ændringen af straffelovens § 222 ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 – på samme måde som i de to andre sager – tillagt betydning.

2. Som det fremgår, drejede de tre sager sig om strafudmålingsniveauet i sager om overtrædelse af straffelovens § 222 efter ændringen af bestemmelsen ved lov nr. 380 af 6. juni 2002. ...

3. ...

Under Højesterets behandling af de ovennævnte sager – hvor der ikke havde været anvendt tvang over for barnet – gjorde anklagemyndigheden uden direkte støtte i forarbejderne til lovændringen det synspunkt gældende, at straffen for seksuelle overgreb mod mindre børn ikke bør være lavere end straffene for voldtægt.

Det var anklagemyndighedens synspunkt, at voksnes seksuelle forhold til mindre børn må antages at indebære en udnyttelse af den voksnes fysiske og psykiske overlegenhed i forhold til barnet, og at sådanne overgreb derfor – i hvert fald når der har været tale om samleje eller anden kønslig omgængelse af en vis grovhed – i relation til strafudmålingen i et vist omfang må sidestilles med voldtægt, selv om der ikke har været anvendt vold eller tvang.

I sager om overtrædelse af straffelovens § 222 er det således normalt ikke nødvendigt for gerningsmanden at anvende tvang, trusler eller konkret at skræmme barnet til at underkaste sig de seksuelle overgreb. Det er som oftest gerningsmandens fysiske og psykiske overlegenhed i forhold til barnet og eventuelt barnets manglende forståelse af overgrebet, der gør det muligt for gerningsmanden at gennemføre de strafbare forhold, ligesom forholdet ofte er det, at barnet – afhængig af bl.a. alder og tilknytning til gerningsmanden – kan have meget svært ved at sige fra eller på anden måde modsætte sig overgrebet.

Anklagemyndigheden henviste endvidere til bemærkningerne i Retsudvalgets betænkning om, at beskyttelsesinteresserne i straffelovens § 222 og § 216 til dels er sammenfaldende.

Højesteret har ikke i de ovennævnte domme taget direkte stilling til de anførte synspunkter. De af Højesteret udmålte straffe må dog efter min opfattelse anses som udtryk for, at Højesteret ikke fuldt ud har kunnet følge anklagemyndighedens synspunkter, der som nævnt ikke havde direkte støtte i forarbejderne til strafskærpelsen."

Som det fremgår, har Højesteret fastslået, at det ved strafudmålingen i de enkelte sager skal tillægges betydning, at der ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 er tilsigtet en vis skærpelse af straffen for seksuelle overgreb mod børn efter straffelovens § 222. Rigsadvokaten har tidligere forud for de omtalte højesteretsdomme konkluderet, at der i langt hovedparten af sager om seksuelt misbrug af børn i vidt omfang er taget hensyn til, at straffen efter lovændringen i 2002 skulle skærpes.

Der kan herved bl.a. henvises til Rigsadvokatens redegørelse fra juli 2006 om strafniveaulet i disse sager. Redegørelsen er sendt til udvalget den 11. juli 2006.

På baggrund af den nu foreliggende retspraksis kan det konstateres, at forhøjelsen i 2002 af strafferammerne i straffelovens § 222 om seksuelt misbrug af børn er slået igennem i praksis.

Rigsadvokaten anfører i sin udtalelse også nogle synspunkter, der vedrører forholdet mellem på den ene side udviklingen i strafniveaulet i sager om seksuelle overgreb mod voksne og på den anden side udviklingen i strafniveaulet i sager om seksuelt misbrug af børn.

Der kan efter Justitsministeriets opfattelse bl.a. på baggrund af disse synspunkter være behov for mere generelt at overveje spørgsmålet om strafniveaulet i sager om seksuelt misbrug af børn. Justitsministeriet vil derfor anmode Straffelovrådet om at overveje, om der gennem lovgivning kan være anledning til at ændre eller justere strafniveaulet i sager om seksuelt misbrug af børn, herunder om der i visse sager bl.a. i lyset af det, der er anført af Rigsadvokaten, kan være anledning til yderligere at forhøje strafniveaulet ud over den strafforhøjelse, der er gennemført på baggrund af forhøjelsen i 2002 af strafferammerne i straffelovens § 222. ...”

2.2.2. I lyset af bl.a. Højesterets tre domme af 26. oktober 2006 samt justitsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 45 (Alm. del) af 27. oktober 2006 fra Folketingets Retsudvalg har Straffelovrådet ved behandlingen af kommissoriet for rådets overvejelser om strafniveaulet i sager om seksuelt misbrug af børn fundet det relevant særligt at fokusere på strafniveaulet i sager, som angår overtrædelse af straffelovens § 222 om samleje med børn under 15 år (jf. herved også straffelovens § 224 om anden kønslig omgængelse end samleje og § 225 om kønslig omgængelse med en person af samme køn). Straffelovrådet har i forbindelse med overvejelserne herom særligt drøftet, om strafniveaulet i sådanne sager er passende set i forhold til strafniveaulet i sager om overtrædelse af straffelovens § 216 om voldtægt (jf. herved også straffelovens §§ 224/225).

I det følgende redegøres under pkt. 3 for gældende ret vedrørende straffelovens § 216 og § 222 (pkt. 3.1 og 3.2) og for strafniveaulet i sager om overtrædelse af de to nævnte bestemmelser, jf. herved også §§ 224/225 (pkt. 3.3). Herefter følger en beskrivelse af Rigsadvokatens sammenligning af strafniveaulet i sager om overtrædelse af de nævnte bestemmelser (pkt. 4) samt Straffelovrådets overvejelser og anbefalinger på området (pkt. 5.1-5.6). Afslutningsvis anføres nogle bemærkninger om forskellige spørgsmål med tilknytning til sager om seksuelle krænkelser af børn (pkt. 6.1-6.3).

3. Gældende ret

3.1. Straffelovens § 216

3.1.1. Straffelovens § 216 er sålydende:

”§ 216. Den, der tiltvinger sig samleje ved vold eller trussel om vold, straffes for voldtægt med fængsel indtil 8 år. Med vold sidestilles hensættelse i en tilstand, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i 12 år, hvis voldtægten har haft en særlig farlig karakter, eller der i øvrigt foreligger særligt skærpende omstændigheder.”

Straffelovens § 216 fik sin gældende ordlyd ved lov nr. 256 af 27. maj 1981, idet strafferammerne på daværende tidspunkt dog alene udgjorde fængsel indtil 6 år (stk. 1) henholdsvis 10 år (stk. 2). Ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og færdselsloven (Skærpe af straffen for voldtægt, vold, uagtsomt manddrab, uagtsom betydelig legemsbeskadigelse, forsætlig fareforvoldelse, biltyveri, grov forstyrrelse af ro og orden, menneskesmugling og menneskehandel m.v.) blev strafferammerne hævet til fængsel indtil 8 år henholdsvis 12 år.

3.1.2. Forud for lovændringen i 2002 havde Rigsadvokaten udarbejdet en redegørelse med henblik på at belyse udviklingen i strafniveauet i voldtægtssager. I redegørelsen var voldtægtssagerne opdelt i tre kategorier: Overfaldsvoldtægt, kontaktvoldtægt og parvoldtægt.

Overfaldsvoldtægt: voldtægt mod en person, som gerningsmanden slet ikke kender eller kun har et yderst perifert kendskab til, og hvor der ikke forud for voldtægten har været samvær mellem forurettede og gerningsmanden.

Kontaktvoldtægt: voldtægt, hvor parterne umiddelbart forinden voldtægten har været sammen på en måde, som kunne være optakten til en seksuel kontakt, eller hvor parterne kender hinanden i forvejen, f.eks. naboer og kolleger, uanset om selve voldtægten har karakter af et overfald.

Parvoldtægt: voldtægt mod en nuværende seksualpartner og voldtægt mod en tidligere seksualpartner, hvis forholdet er ophørt inden for et kortere tidsrum forud for voldtægten.

Rigsadvokatens redegørelse viste, at strafniveauet lå på 6-9 måneders fængsel for forsøg på *overfaldsvoldtægt* uden skærpende omstændigheder og på fængsel i 1 år og 6 måneder for fuldbyrdet *overfaldsvoldtægt*. Straffen for fuldbyrdet *kontaktvoldtægt* lå i niveauet fængsel mellem 6 måneder og 1 år og 6 måneder, men således at straffen var fængsel i 6-10 måneder, hvis der ikke var anvendt vold af betydning, eller hvis der ikke i øvrigt forelå skærpende omstændigheder. Straffen for fuldbyrdet *parvoldtægt* lå i niveauet 6-8 måneders fængsel.

3.1.3. I bemærkningerne til lovforslag nr. L 118 (fremsat den 26. februar 2002), der lå til grund for lovændringen i 2002, tilkendegav Justitsministeriet følgende om det tilsigtede fremtidige strafniveau (pkt. 2.1.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. Folketingstidende 2001-02 (2. samling), Tillæg A, side 2929):

”Med den foreslåede forhøjelse af strafferammerne i straffelovens § 216 forudsættes det, at der i retspraksis sker en generel forhøjelse af strafudmålingsniveauet i voldtægtssager i størrelsesordenen 1 år i forhold til det strafniveau, der er beskrevet i Rigsadvokatens redegørelse. Det gælder både fuldbyrde-

de voldtægter og forsøg herpå. Eksempelvis forudsættes det, at straffen for en fuldbyrdet overfaldsvoldtægt i normaltilfældene forhøjes med 1 års fængsel til fængsel i 2 år og 6 måneder.

Normalstraffen for forsøg på overfaldsvoldtægt uden skærpende omstændigheder antages i Rigsadvokatens redegørelse fra januar 2001 at være fængsel i 6-9 måneder. Der er således en betydelig forskel mellem straffen for forsøg på overfaldsvoldtægt og straffen for fuldbyrdet overfaldsvoldtægt. Med lovforslaget er det som nævnt hensigten, at også straffen for forsøg på overfaldsvoldtægt uden skærpende omstændigheder forøges med 1 år i forhold til det strafniveau, der er beskrevet i Rigsadvokatens redegørelse. Udmålingen af straffen forudsættes dog i højere grad at blive nuanceret efter forholdets grovhed, således at straffen for de grovere tilfælde af forsøg på overfaldsvoldtægt kommer til at ligge tæt på niveauet for fuldbyrdede overfaldsvoldtægter. Der tænkes her særligt på den type sager, hvor der anvendes ikke ubetydelig vold, og hvor forsøget kun mislykkes på grund af ofrets modstand.

Efter Justitsministeriets opfattelse er der endvidere ikke i den nuværende praksis tillagt det forhold, at en voldtægt er begået af flere gerningsmænd i forening, tilstrækkelig vægt i skærpende retning. Gruppevoldtægter med anvendelse af den betydelige overmagt, der ligger i, at der er flere gerningsmænd, må normalt antages at indebære et særligt voldsomt og traumatiserende overgreb på ofret. Det forudsættes derfor, at det forhold, at en voldtægt er begået af flere gerningsmænd i forening, tillægges en særlig vægt i skærpende retning. I sager om voldtægt med flere gerningsmænd bør der således ske en yderligere straffeskærpelse i forhold til strafniveauet i voldtægtssager med kun én gerningsmand. Det bør også tillægges øget vægt i skærpende retning, hvis der er tale om voldtægt begået mod et barn. Herudover bør der ske en yderligere straffeskærpelse det vil sige ud over den generelle strafforhøjelse i størrelsesordenen 1 år i sager, hvor voldtægten har haft en særlig tidsmæssig udstrækning.”

3.1.4. Strafniveauet efter lovændringen i 2002 er beskrevet nedenfor under pkt. 3.3.1.

3.2. Straffelovens § 222

3.2.1. Straffelovens § 222 er sålydende:

”§ 222. Den, som har samleje med et barn under 15 år, straffes med fængsel indtil 8 år.

Stk. 2. Har barnet været under 12 år, eller har gerningsmanden forskaffet sig samlejet ved tvang eller fremsættelse af trusler, kan straffen stige til fængsel indtil 12 år.”

Straffelovens § 222 fik (ligesom § 216) sin gældende ordlyd ved lov nr. 256 af 27. maj 1981, idet strafferammerne dog på daværende tidspunkt alene udgjorde fængsel indtil 6 år (stk. 1) henholdsvis 10 år (stk. 2). Ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 blev strafferammen hævet til fængsel indtil 8 år henholdsvis 12 år.

3.2.2. Forhøjelsen af strafferammerne ved lovændringen i 2002 indgik ikke i Justitsministeriets ovennævnte lovforslag nr. L 118, men blev foreslået under Folketingets behandling af lovforslaget. Ændringen er således ikke beskrevet i lovforslagets bemærkninger.

Af Retsudvalgets betænkning af 16. maj 2002 over lovforslaget fremgår bl.a. følgende af forslagsstillernes (Socialdemokratiets) bemærkninger til denne ændring (jf. Folketingstidende 2001-02 (2. samling), Tillæg B, side 1289):

”Formålet med de foreslåede ændringer af straffen for seksuelt misbrug af børn er at sikre en parallelitet mellem strafferammerne for voldtægt (§ 216) og seksuelt misbrug af børn (§ 222). Forslagsstillerne forestiller sig en strafforøgelse for seksuelt misbrug af børn, som forholdsvis vil svare til forøgelsen af voldtægtsstraffen. Forslagsstillerne anser det for ganske uforklarligt, hvis Folketinget med ændringen af straffeloven fastlægger en strafferamme på henholdsvis 8 og 12 år for voldtægt uden samtidig at hæve strafferammerne for seksuelt misbrug af børn tilsvarende. Disse to paragraffer har hidtil haft pa-

rallelitet i strafferammerne, og forslagsstillerne ønsker, at denne parallelitet fortsat eksisterer efter lovens vedtagelse.”

Endvidere gav et flertal i Retsudvalget (Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti), der tilsluttede sig ændringsforslaget, i betænkningen udtryk for følgende (jf. Folketingsstidende 2001-02 (2. samling), Tillæg B, side 1284):

”Straffelovens § 222 bygger i hvert fald til dels på de samme beskyttelseshensyn som straffelovens § 216. Bestemmelsen i straffelovens § 222, stk. 2, omhandler således bl.a. tilfælde, hvor en person under anvendelse af tvang skaffer sig samleje med et barn under 12 år.

Samtidig kan der efter Venstres, Dansk Folkepartis og Det Konservative Folkepartis opfattelse være grund til at påpege, at straffelovens § 222 også omhandler forhold, hvor der ikke umiddelbart er sammenfald med de beskyttelseshensyn, der ligger bag bestemmelsen i straffelovens § 216 om voldtægt. Eksempelvis omfatter straffelovens § 222, stk. 1, det tilfælde, at en 16-årig har samleje med en 14-årig, uden at der har været anvendt tvang m.v. Tilfælde af denne karakter vil i praksis ofte blive afgjort med et tiltalefrafald.

I sager om overtrædelse af straffelovens § 222 er der derfor efter disse partiers opfattelse fortsat behov for en betydelig nuancering i den konkrete strafudmåling alt efter karakteren og grovheden af den overtrædelse af straffelovens § 222, der har fundet sted. ...

Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti går i den forbindelse ud fra, at forhøjelsen af strafferammen i straffelovens § 222 ikke ændrer ved den betydelige nuancering i den konkrete strafudmåling i sager omfattet af straffelovens § 222, hvor der som påpeget kan være endog meget betydelige forskelle i karakteren og grovheden af den enkelte overtrædelse af bestemmelsen. Eksempelvis forudsættes det, at den nævnte praksis, hvorefter en ung persons samleje med en 14-årig efter omstændighederne kan afgøres med et tiltalefrafald, vil blive videreført.

Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti går også ud fra, at forhøjelsen af strafferammerne i straffelovens § 222 ikke vil føre til væsentlige begrænsninger i den eksisterende mulighed for i sædelighedssager at idømme en betinget dom med vilkår om behandling i tilfælde, hvor strafniveauet i dag ligger mellem 4-6 måneders fængsel og fængsel i 1 år og 6 måneder, og hvor der ikke er anvendt vold eller ulovlig tvang.”

3.2.3. Strafniveauet efter lovændringen i 2002 er beskrevet nedenfor under pkt. 3.3.2.

3.3. Strafniveauet efter gældende ret

3.3.1. Straffelovens § 216

I forbindelse med strafskærpelsen ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 anmodede Justitsministeriet Rigsadvokaten om ved udgangen af 2003 at afgive en redegørelse om udviklingen i strafniveauet efter lovens ikrafttræden.

Rigsadvokaten afgav herefter en redegørelse i januar 2004 om straffene i voldtægtssager efter ændringen af straffelovens § 216 (jf. også straffelovens §§ 224/225 om anden kønslig omgængelse end samleje). Rigsadvokaten har efterfølgende afgivet tilsvarende redegørelser i juni 2005, juni 2006 og juni 2007. De fire redegørelser er tilgængelige på www.rigsadvokaten.dk.

I den seneste redegørelse fra juni 2007 konkluderer Rigsadvokaten, at der i hovedparten af de undersøgte sager er fastsat straffe, der ligger omkring et år over det niveau, der var gældende forud for lovændringen (jf. om det tidligere strafniveau ovenfor under pkt. 3.1). Normalstraf-

fene i voldtægtssager for et enkeltstående overgreb antages således efter strafskærpelsen som udgangspunkt at være følgende:

Forsøg på overfaldsvoldtægt: 1 år og 6 måneders fængsel til 1 år og 9 måneders fængsel.

Fuldbyrdet overfaldsvoldtægt: 2 år og 6 måneders fængsel. Foreligger der skærpene omstændigheder udmåles straffen til 3-4 års fængsel.

Forsøg på kontaktvoldtægt: 1 år og 6 måneders fængsel til 1 år og 9 måneders fængsel.

Fuldbyrdet kontaktvoldtægt: 1 år og 6 måneders fængsel til 2 år og 6 måneders fængsel. Hvis der ikke har været anvendt vold af betydning, ligger normalstraffen i niveauet 1 år og 6 måneders fængsel til op mod 2 års fængsel.

Forsøg på parvoldtægt: 1 år og 6 måneders fængsel.

Fuldbyrdet parvoldtægt: 1 år og 6 måneders fængsel til 1 år og 8 måneders fængsel.

I redegørelsen fra 2007 konkluderer Rigsadvokaten endvidere, at der i de fleste af de sager, hvor der ikke er sket en skærpelse med fuldt ud et år, dog er sket en væsentlig forhøjelse, ligesom det i domstolenes begrundelser (præmisserne) er anført, at der har foreligget formildende omstændigheder, der har begrundet en lavere straf. I enkelte sager burde straffen efter Rigsadvokatens opfattelse have været højere, selv om der må antages at være sket en vis skærpelse i forhold til tidligere praksis.

3.3.2. *Straffelovens § 222*

Som anført ovenfor under pkt. 3.3.1 anmodede Justitsministeriet i forbindelse med strafskærpelsen i 2002 Rigsadvokaten om ved udgangen af 2003 at afgive en redegørelse om strafniveauet efter lovændringens ikrafttræden. I den anledning iværksatte Rigsadvokaten ved Rigsadvokaten Informerer nr. 14/2002 en indberetningsordning vedrørende alle by- og landsretsafgørelser, hvor der var domfældt for overtrædelse af straffelovens § 222 begået efter lovændringens ikrafttræden. Rigsadvokaten tilkendegav i den forbindelse følgende:

”Bemærkningerne fra forslagsstillerne og det flertal, der tilsluttede sig ændringsforslaget, må efter min opfattelse forstås således, at der ved ændringen tilsigtes en vis generel forhøjelse af straffene for overtrædelse af straffelovens § 222.

Skærpede straffe for overtrædelse af straffelovens § 222 må i lyset af bemærkningerne i hvert fald tænkes anvendt i de tilfælde, hvor overgrebet mod barnet har en vis lighed med voldtægt, uden at der dog er grundlag for at rejse tiltale efter § 216. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis gerningsmanden har anvendt tvang eller trusler som beskrevet i § 222, stk. 2, 2. led, eller hvis gerningsmanden på anden måde har optrådt sådan, at han har skræmt barnet til at underkaste sig overgrebene. I disse tilfælde synes bemærkningerne at indebære, at der kan nedlægges påstand om en strafforhøjelse på op mod 1 år.

Det er dog samtidig i bemærkningerne forudsat, at den betydelige nuancering i den konkrete strafudmåling ved overtrædelser af § 222 skal opretholdes, bl.a. således, at adgangen til at anvende tiltalefald i visse tilfælde ved overtrædelse af § 222, stk. 1, bevares.”

Rigsadvokaten afgav herefter en redegørelse i januar 2004 om straffene i sager om overtrædelse af straffelovens § 222 (jf. også §§ 224/225) efter ændringen af bestemmelsen.

Der forelå ikke redegørelser om strafniveauet forud for strafskærpelsen i 2002. Redegørelsen fra 2004 omfattede endvidere et beskedent antal sager med forhold af meget forskellig karak-

ter og grovhed. På den baggrund anførte Rigsadvokaten, at det var vanskeligt at vurdere strafniveauet i sager om straffelovens § 222 efter lovændringen i 2002.

Rigsadvokaten konkluderede dog mere generelt, at straffene i enkelte af sagerne efter en umiddelbar vurdering og i lyset af, at der ved lovændringen måtte være tilsigtet en generel skærpelse af straffene, syntes mildere, end det burde være tilfældet. Der var også kun i få af domstolenes præmisser vedrørende straffastsættelsen henvist direkte til lovændringen.

På den baggrund anmodede Justitsministeriet Rigsadvokaten om fortsat at følge strafudviklingen på området.

Rigsadvokaten har efterfølgende i juni 2005, juni 2006 og juni 2007 afgivet redegørelser om straffene i sager om overtrædelse af straffelovens § 222 (jf. også §§ 224/225). Alle redegørelserne er tilgængelige på *www.rigsadvokaten.dk*.

I de tre redegørelser fra 2005-2007 er sagerne opdelt i følgende fem kategorier efter relationen mellem gerningsmanden og forurettede: 1) kæresteforhold og andre kærestelignende relationer, 2) familieforhold, 3) pasningsforhold, 4) betroet til undervisning og 5) andre tilfælde, som det ikke har været muligt at placere i de fire øvrige kategorier (f.eks. tilfælde, hvor voksne har fået kontakt med børn via internettet).

I redegørelserne har Rigsadvokaten særligt anført, at det grundet manglen på redegørelser om strafniveauet forud for straffeskærpelsen i 2002 og de undersøgte sagers vidt forskellige karakter er vanskeligt at foretage en vurdering af strafniveauet. Rigsadvokaten har i den forbindelse bl.a. fremhævet følgende vedrørende sagernes forskellighed:

”[O]vergreb efter straffelovens § 222 varierer fra anden kønslig omgængelse end samleje i kæresteforhold, f.eks. et seksuelt forhold mellem en 14-årig pige og 16-årig dreng, til voksne personers længerevarende og meget grove misbrug af mindre børn. Også sagernes omstændigheder er meget forskellige afhængig af f.eks. misbrugets karakter og varighed, antallet af overgreb, forurettedes alder, antallet af forurettede, eventuel anvendelse af tvang eller pression samt forholdet mellem tiltalte og forurettede, herunder om der f.eks. består et særligt tillids- eller afhængighedsforhold.”

Rigsadvokaten konkluderer dog mere generelt, at der i hovedparten af sagerne i vidt omfang er taget hensyn til, at straffene efter lovændringen skulle skærpes. Samtidig ligger enkelte sager dog i underkanten af det strafniveau, som må anses for tilsigtet med straffeskærpelsen.

4. Rigsadvokatens sammenligning af retspraksis

4.1. Til brug for Straffelovrådets overvejelser om straffniveauet i sager om seksuelt misbrug af børn har Rigsadvokaten udarbejdet et notat med en sammenligning af retspraksis vedrørende straffelovens § 216 om samleje opnået ved vold eller trussel om vold (voldtægt) og straffelovens § 222 om samleje med børn under 15 år (jf. herved også straffelovens §§ 224/225 om anden kønslig omgængelse end samleje).

Rigsadvokatens notat er medtaget som bilag til udtalelsen.

4.2. Rigsadvokaten har i notatet opdelt de undersøgte sager om overtrædelse af *straffelovens* § 222 (jf. også §§ 224/225) i tre kategorier efter intensiteten af de seksuelle overgreb. Notatet adskiller sig dermed fra de tidligere redegørelser, hvor sagerne er kategoriseret efter relationen mellem gerningsmanden og forurettede, jf. ovenfor under pkt. 3.3.2.

Rigsadvokaten anfører, at en opdeling af sagerne efter intensiteten af det seksuelle overgreb bedre gør det muligt at sammenligne sager om straffelovens § 222 med sager om straffelovens § 216. Rigsadvokaten anfører endvidere, at strafudmålingen både i sager om straffelovens § 222 og i sager om straffelovens § 216 først og fremmest sker i lyset af karakteren og omfanget af den seksuelle krænkelse af forurettede.

De tre kategorier er følgende:

Kategori 1: overtrædelser af straffelovens § 222, hvor der er tale om anden kønslig omgængelse (§§ 224/225) i form af bl.a. manipulation af forurettedes kønsdele inden for tøjet. Tilfælde, hvor gerningsmanden har slikket forurettede i skridtet eller anus er ligeledes omfattet. Det samme gælder, hvor gerningsmanden har formået forurettede til f.eks. at slikke eller manipulere gerningsmandens lem. Kategorien omfatter også tilfælde, der grænser til blufærdighedskrænkelser efter straffelovens § 232. Det drejer sig f.eks. om tilfælde, hvor gerningsmanden har formået forurettede til at foretage befølinger i skridtet inden for tøjet på sig selv eller på gerningsmanden.

Derimod er sager, hvor der alene er tale om blufærdighedskrænkelser efter straffelovens § 232, holdt udenfor. Det gælder f.eks. tilfælde, hvor gerningsmanden har befølt forurettede på krop, bryst og kønsdele uden på tøjet, eller hvor gerningsmanden har blottet sine kønsdele eller onaneret i forurettedes påsyn, forevist forurettede pornografiske billeder eller anvendt seksuelt sprogbrug.

Kategori 2: overtrædelser af straffelovens § 222, hvor gerningsmanden har forsøgt et vaginalt samleje (jf. straffelovens § 21) eller et analt samleje (jf. herved straffelovens §§ 224/225, jf. straffelovens § 21). Kategorien omfatter også tilfælde, hvor gerningsmanden har fuldført anden kønslig omgængelse (straffelovens §§ 224/225), der har stor lighed med samleje. Det drejer sig f.eks. om tilfælde, hvor gerningsmanden har stukket sit lem ind mellem forurettedes lår og foretaget samlejebevægelser.

Kategori 3: overtrædelser af straffelovens § 222, hvor gerningsmanden har fuldført vaginalt eller analt samleje (jf. straffelovens §§ 224/225).

Rigsadvokaten bemærker i tilknytning til de opstillede tre kategorier, at der ikke er foretaget en opdeling afhængig af, om der er tale om overgreb mod et barn i alderen 12-14 år (straffelovens § 222, stk. 1) eller overgreb mod et barn under 12 år (straffelovens § 222, stk. 2).

Rigsadvokaten har holdt sager vedrørende kærestelignende forhold ude af sammenligningen. Sager om kærestelignende forhold defineres i Rigsadvokatens redegørelser fra 2005-2007 som seksuelle forhold, hvor tiltalte og forurettede var kærester eller på anden lignende måde

følelsesmæssigt engagerede, og tilfælde, hvor tiltalte og forurettede i fælles forståelse mødes en eller flere gange med henblik på seksuelle aktiviteter.

Rigsadvokaten anfører i sit notat, at der i sådanne tilfælde som følge af den mindreåriges frivillige medvirken til det seksuelle forhold i almindelighed ikke kan siges på samme måde at foreligge et misbrug af den pågældende, som når der er tale om yngre børn eller seksuelle forhold begået mod den pågældendes vilje. På den nævnte baggrund er sagerne efter Rigsadvokatens opfattelse heller ikke sammenlignelige med voldtægtssager, ligesom de ikke er i kerneområdet for den beskyttelse, der er formålet med straffelovens § 222.

4.3. På baggrund af de fire redegørelser fra 2004-2007 om straffene i sager om straffelovens § 222 efter lovændringen i 2002 konkluderer Rigsadvokaten i notatet, at normalstraffen for sager omfattet af *kategori 1* må antages at ligge i niveauet 3-4 måneders fængsel ved et enkeltstående overgreb, 3-6 måneders fængsel ved flere overgreb og omkring 1 års fængsel ved et meget omfattende antal overgreb over længere tid.

For så vidt angår sager omfattet af *kategori 2* antages normalstraffen at ligge i niveauet 6 måneders fængsel til 1 års fængsel ved et enkeltstående overgreb, omkring 1 år og 6 måneders fængsel ved flere overgreb og 2-3 års fængsel ved et omfattende antal overgreb over længere tid.

Endelig antages normalstraffen for sager omfattet af *kategori 3* at ligge i niveauet omkring 1 års fængsel ved et enkeltstående overgreb, omkring 2 års fængsel ved flere overgreb og 1 år og 6 måneders fængsel til 10 års fængsel ved et meget omfattende antal overgreb over længere tid.

De anførte strafniveauer kan sammenfattes således:

	Et overgreb	Flere overgreb	Omfattende overgreb
Kategori 1	3-4 mdr.	3-6 mdr.	1 år
Kategori 2	½-1 år	1½ år	2-3 år
Kategori 3	1 år	2 år	1½-10 år

4.4. Rigsadvokaten har i notatet endvidere beskrevet strafniveauet i en række sager om voldtægt efter *straffelovens § 216* (jf. også §§ 224/225) med henblik på en sammenligning af strafniveauet i sådanne sager med ovennævnte sager om seksuelle overgreb mod børn.

I den forbindelse anfører Rigsadvokaten, at gerningsmanden i sager om seksuelle overgreb mod børn i mange tilfælde ikke har anvendt egentlig vold mod barnet i forbindelse med overgrebet. Det er derfor efter Rigsadvokatens opfattelse navnlig sager om voldtægt med begrænset vold, der kan sammenlignes med sager om seksuelle overgreb mod børn.

Endvidere anfører Rigsadvokaten, at sager om seksuelle overgreb mod børn som altovervejende hovedregel er karakteriseret ved, at der har været kontakt mellem forurettede og gerningsmanden forud for overgrebet. På den baggrund har Rigsadvokaten fundet det nærliggende at sammenligne sager om seksuelle overgreb mod børn med sager om kontaktvoldtægt, idet det er kendetegnende for de sidstnævnte former for overgreb, at der ligeledes har været forudgående kontakt mellem gerningsmanden og forurettede.

Sagerne om kontaktvoldtægt er i notatet opdelt i tre kategorier, ligesom sagerne om samleje med børn under 15 år, jf. ovenfor. De tre kategorier er følgende:

Kategori 1: tilfælde af forsøg på voldtægt (§ 216, jf. 21, jf. efter omstændighederne tillige §§ 224/225), hvor gerningsmanden ufrivilligt har afstået fra sit forehavende uden at være nået særligt langt, og hvor gerningsmanden i forbindelse med voldtægtsforsøget eventuelt har foretaget seksuelle krænkelse af forurettede i form af anden kønslig omgængelse end samleje (§§ 224/225). Det drejer sig f.eks. om tilfælde, hvor gerningsmanden har skubbet forurettede ned på sengen med henblik på at gennemføre et samleje, som gerningsmanden imidlertid må afstå fra på grund af forurettedes råb om hjælp, og hvorefter gerningsmanden i stedet har forsøgt at stikke en finger op i skeden på forurettede, mens gerningsmanden har onaneret til sædafgang.

Kategori 2: tilfælde af mere fremskredne forsøg på voldtægt (§ 216, jf. 21, jf. efter omstændighederne tillige §§ 224/225), der eventuelt også har medført andre former for seksuelle krænkelse af forurettede. Det drejer sig f.eks. om tilfælde, hvor gerningsmanden har flået tøjet af forurettede og ved slag i hovedet på forurettede har forsøgt at gennemtvunge et vaginalt eller analt samleje, som imidlertid er mislykket på grund af svigtende rejsning.

Kategori 3: tilfælde af fuldbyrdet voldtægt (§ 216, jf. efter omstændighederne tillige §§ 224/225), der eventuelt også har medført andre former for seksuelle krænkelse af forurettede. Det drejer sig f.eks. om tilfælde, hvor gerningsmanden har flået tøjet af forurettede og ved slag i hovedet på forurettede har gennemtvunget et vaginalt eller analt samleje.

Rigsadvokaten bemærker i tilknytning til valget af kontaktvoldtægt som sammenligningsgrundlag, at der i den forbindelse må tages visse forbehold. Rigsadvokaten peger således på, at denne form for voldtægt ofte forekommer i situationer, hvor den forudgående kontakt kunne være optakten til en seksuel kontakt. Noget sådant vil derimod normalt ikke være tilfældet i sager, hvor den forurettede er et barn, medmindre den pågældende er umiddelbart under den seksuelle lavalder.

Rigsadvokaten peger endvidere på, at der ved at anvende straffniveauet i sager om kontaktvoldtægt som sammenligningsgrundlag ses bort fra, at det er en yderligere straffeskærpende faktor, hvis voldtægt begås over for et barn, hvilket ikke afspejles i sagerne om kontaktvoldtægt begået over for voksne.

Herudover peger Rigsadvokaten på, at der ved en sammenligning af nævnte karakter ses bort fra, at der i sager om de mindst intense overgreb mod børn (straffelovens § 222, jf. §§ 224/225) – jf. kategori 1 – ikke har foreligget forsæt til at gennemføre vaginalt eller analt samleje, ligesom der ses bort fra, at en overtrædelse af § 222 (jf. også §§ 224/225) ikke forudsætter anvendelse af vold eller trusler herom i modsætning til overtrædelse af § 216.

4.5. På baggrund af redegørelserne fra 2004-2007 om straffene i voldtægtssager efter ændringen i 2002 af straffelovens § 216 konkluderer Rigsadvokaten i notatet, at normalstraffen for

sager omfattet af *kategori 1* (de mindre fremskredne voldtægtsforsøg) må antages at ligge i niveauet 1 år og 6 måneders fængsel, hvor der har været tale om et enkeltstående overgreb.

For så vidt angår sager omfattet af *kategori 2* (de mere fremskredne voldtægtsforsøg) antages normalstraffen at ligge i niveauet 1 år og 6 måneders fængsel til op mod 2 års fængsel, hvor der har været tale om et enkeltstående overgreb, og 3 års fængsel, hvor der har været tale om flere overgreb.

Endelig antages det, at normalstraffen for kontaktvoldtægt omfattet af *kategori 3* (de fuldbyrdede voldtægter) ligger i niveauet 1 år og 6 måneders fængsel til op mod 2 års fængsel, hvor der har været tale om et enkeltstående overgreb, og 2 år og 6 måneders fængsel til op mod 4 års fængsel ved flere overgreb begået mod samme forurettede eller over for forskellige forurettede.

De anførte straffniveauer kan sammenfattes således:

	Et overgreb	Flere overgreb	Omfattende overgreb
Kategori 1	1½ år	-	-
Kategori 2	1½-2 år	3 år	-
Kategori 3	1½-2 år	2½-4 år	-

4.6. Rigsadvokaten konkluderer herefter ved en sammenligning af de nævnte straffniveauer for kontaktvoldtægt og seksuelle overgreb mod børn, at forskellen i straffniveauet for sager omfattet af *kategori 1* er markant, hvor der har været tale om et enkeltstående overgreb. Selv når man sammenligner straffene ved flere eller omfattende overgreb mod børn over længere tid efter straffelovens § 222 (jf. §§ 224/225) med et enkelt forsøg på kontaktvoldtægt (hvor gerningsmanden ikke er nået særligt langt i sit forehavende), er der tale om lavere straffe i sagerne om straffelovens § 222 (jf. §§ 224/225).

For så vidt angår sagerne omfattet af *kategori 2* konkluderer Rigsadvokaten, at der ligeledes er forskel i straffniveauet i sager, hvor der har været tale om et enkeltstående eller flere overgreb. Forskellen er dog ikke så markant som i sagerne om de mindst intense overgreb.

Rigsadvokaten konkluderer herudover, at i sagerne omfattet af *kategori 3*, hvor der har været tale om et enkeltstående eller flere overgreb, ligger straffniveauet for fuldbyrdet (vaginalt eller analt) samleje med et barn under 15 år efter straffelovens § 222 under straffniveauet for fuldbyrdet (vaginal eller anal) voldtægt efter straffelovens § 216. Forskellen er dog også på dette punkt mindre markant end i sagerne om de mindst intense overgreb.

Sammenfattende konkluderer Rigsadvokaten, at seksuelle overgreb mod børn under 15 år straffes mildere end voldtægt og anden kønslig omgængelse mod voksne, når de to sagsområder sammenlignes alene ud fra det seksuelle overgrebs karakter.

5. Straffelovrådets overvejelser og anbefalinger

5.1. Bør seksuelle overgreb mod børn under 15 år sidestilles med voldtægt mod voksne?

5.1.1. Som nærmere beskrevet i kommissoriet kan der rejses spørgsmål om, hvorvidt visse sager om seksuelt misbrug af børn i relation til strafudmålingen bør sidestilles med voldtægt. Straffelovrådet er på den baggrund blevet anmodet om at overveje, om der gennem lovgivning kan være anledning til at ændre eller justere straffniveauet i sager om seksuelt misbrug af børn, herunder om der i visse sager kan være anledning til yderligere at forhøje straffniveauet ud over den forhøjelse, der er gennemført på baggrund af lovændringen i 2002 af strafferammerne i straffelovens § 222.

Indledningsvis bemærker Straffelovrådet, at voksnes seksuelle misbrug af mindreårige (dvs. børn under 15 år) i form af vaginalt eller analt samleje eller lignende grove former for kønslig omgængelse må anses for at udgøre meget alvorlige overgreb mod børn efter straffelovens § 222. Den alvorlige karakter af sådanne overgreb afspejles i de strafferammer, som fremgår af § 222, hvorefter straffen udgør fængsel indtil 8 år for samleje med barn under 15 år (stk. 1) stigende til fængsel indtil 12 år, hvis barnet er under 12 år, eller hvis gerningsmanden har opnået samlejet ved at anvende tvang eller trusler (stk. 2).

De strafferammer, der fremgår af straffelovens § 222, svarer til strafferammerne efter straffelovens § 216 om voldtægt, som udgør nogle af de alvorligste former for seksuelle overgreb mod voksne. Efter Straffelovrådets opfattelse taler dette sammenfald i strafferammerne for, at der – i hvert fald i et vist omfang – kan være grundlag for nærmere at overveje at sidestille strafværdigheden af samleje med børn under 15 år med strafværdigheden af voldtægt.

5.1.2. Straffelovrådet er i den forbindelse opmærksom på, at en række forhold kan gøre det vanskeligt mere generelt at sidestille sager efter straffelovens § 222 om samleje med børn under 15 år med sager efter straffelovens § 216 om voldtægt (jf. herved også §§ 224/225) i relation til strafudmålingen, jf. herved Rigsadvokatens bemærkninger i redegørelserne fra 2004-2007 om straffelovens § 222 og i det sammenlignende notat (pkt. 3 og 4 ovenfor).

Som nærmere beskrevet af Rigsadvokaten indgår der i sager om overtrædelse af straffelovens § 222 meget forskelligartede omstændigheder, der har betydning for strafudmålingen, idet sagerne bl.a. spænder fra anden kønslig omgængelse i kæresteforhold (f.eks. gensidig onani mellem en 14-årig pige og 16-årig dreng) til voksnes længerevarende og meget grove misbrug af små børn. Sagerne er endvidere meget forskellige i forhold til misbrugets karakter og varighed, antallet af overgreb, forurettedes alder, antallet af forurettede, eventuel anvendelse af tvang eller pression samt forholdet mellem tiltalte og forurettede, herunder om der f.eks. består et særligt tillids- eller afhængighedsforhold.

Hertil kommer som anført af Rigsadvokaten, at der ved en sidestilling af sager om overgreb mod børn med sager om voldtægt (mod voksne) ses bort fra, at strafudmålingen i voldtægts-

sagerne kan være præget af, at gerningsmanden har handlet med forsæt til at gennemføre samleje under anvendelse af vold eller trusler om vold, hvilket normalt ikke gør sig gældende i forhold til sagerne om overgreb mod børn. Samtidig ses der ved en sådan sidestilling af de to sagsområder bort fra, at strafudmålingen i voldtægtssager i nedadgående retning kan være præget af, at der eventuelt har været en forudgående kontakt mellem gerningsmand og forurettede, som kunne være optakten til en (frivillig) seksuel kontakt. Noget sådant vil normalt ikke være tilfældet i sager, hvor den forurettede er et mindre barn.

Herudover kan der i forhold til visse overgreb mod børn kun i mindre grad siges at være tale om krænkelse, som kan sidestilles med overgreb begået ved brug af vold eller trusler om vold. I forhold til sådanne krænkelse (der i Rigsadvokatens notat er henført under kategori 1) kan det således være mindre oplagt at sammenligne strafniveauet med strafniveauet i voldtægtssager. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvor krænkelsen består i, at gerningsmanden har fået barnet til kortvarigt at beføle gerningsmandens blottede lem uden forsæt til et videregående seksuelt forhold.

5.1.3. Uanset at de nævnte forhold således generelt gør en sammenligning i relation til strafudmålingen vanskelig, kan der efter Straffelovrådets opfattelse være grundlag for at sammenligne strafudmålingsniveauet i sager om overtrædelse af straffelovens § 222 med strafudmålingsniveauet i sager om overtrædelse af straffelovens § 216 (jf. også §§ 224/225) for så vidt angår de tilfælde, hvor der er tale om lige strafværdige krænkelse.

Straffelovrådet finder nærmere, at der ud fra strafværdigheden af de krænkelse, der er omfattet af straffelovens § 222 henholdsvis § 216, kan være grundlag for at sidestille seksuelle overgreb mod mindreårige med voldtægt (mod voksne) i de tilfælde, hvor voksnes samleje med børn under 15 år må antages at være opnået ved en udnyttelse af den voksnes fysiske og psykiske overlegenhed i forhold til barnet, selv om der ikke har været anvendt vold eller tvang. Det bemærkes i den forbindelse, at hvis samlejet er opnået ved vold eller trussel om vold, er der tale om voldtægt, uanset om forholdet citeringsmæssigt alene henføres under straffelovens § 222, stk. 2, og i så fald anses det allerede efter gældende ret som en skærpende omstændighed, at voldtægten er begået mod et barn, jf. Folketingstidende 2001-02 (2. samling), Tillæg A, side 2929, gengivet ovenfor under pkt. 3.1.

I tilfælde, hvor en voksen opnår samleje med et barn, vil det normalt ikke være nødvendigt for gerningsmanden at anvende tvang eller trusler eller konkret at skræmme barnet til at underkaste sig det seksuelle overgreb. Det er gerningsmandens fysiske og psykiske overlegenhed i forhold til barnet og eventuelt barnets manglende forståelse af overgrebet, der i sig selv gør det muligt for gerningsmanden at gennemføre de strafbare forhold.

Straffelovrådet finder herefter grundlag for at sidestille udnyttelse af en fysisk eller psykisk overlegenhed som middel til at opnå seksuelt samkvem med en mindreårig med anvendelse af (fysisk) vold, f.eks. i form af fastholdelse, eller trusler om vold som middel til at opnå seksuelt samkvem med en voksen. Den forurettedes unge alder kan således sammen med det for-

hold, at gerningsmanden har udnyttet sin fysiske og psykiske overlegenhed til at formå barnet til at underkaste sig overgrebet uden at have haft behov for at anvende vold eller trusler om vold, siges at opveje, at der ikke (som i voldtægtssagerne) er anvendt vold eller trusler herom.

Som eksempel på et forhold omfattet af straffelovens § 222, der for så vidt angår strafværdigheden efter Straffelovrådets opfattelse er fuldt ud sammenligneligt med et forhold omfattet af straffelovens § 216, kan nævnes tilfælde, hvor en 50-årig mand ved at udnytte sin fysiske eller psykiske overlegenhed uden brug af vold eller trusler om vold skaffer sig samleje med en 6-årig pige.

I forlængelse af ovenstående finder Straffelovrådet samtidig anledning til at understrege, at langt fra alle sager om henholdsvis straffelovens § 222 og § 216 (jf. også §§ 224/225) lader sig sidestille for så vidt angår strafværdigheden (og dermed i relation til strafudmålingen), idet § 222 også omfatter tilfælde, hvor der ikke kan siges at være brugt nogen form for vold eller tvang eller sket udnyttelse af en fysisk eller psykisk overlegenhed for at skaffe sig samleje (eller anden kønslig omgængelse). Det drejer sig bl.a. om tilfælde af kæreste- eller kærestelignende forhold mellem unge og tilfælde, hvor unge udforsker deres seksualitet, f.eks. hvor en 16-årig ung mand har samleje med sin 14-årige kæreste, der frivilligt er gået med hertil, eller hvor en 17-årig ung mand har gensidig oralsex med en 14-årig kammerat, som selv har taget initiativ til dette.

5.1.4. Samlet set finder Straffelovrådet, at der navnlig vil kunne være grundlag for at sidestille sager om samleje med børn (§ 222) med sager om voldtægt mod voksne (§ 216) (jf. herved også §§ 224/225), når der er tale om overgreb mod børn i alderen op til 10-11 år. I sådanne sager indikerer forurettedes alder således efter Straffelovrådets opfattelse normalt i sig selv, at f.eks. et vaginalt eller analt samleje med et barn i den nævnte aldersgruppe som udgangspunkt må anses for at være opnået gennem udnyttelse af gerningsmandens fysiske eller psykiske overlegenhed, selv om der ikke er anvendt vold eller trusler herom. Det vil i særlig grad gælde, jo yngre barnet er.

Efter Straffelovrådets opfattelse vil der dog efter omstændighederne også kunne være grundlag for en sådan sidestilling i forhold til overgreb mod børn i alderen 12-14 år. Der kan således tænkes tilfælde, hvor gerningsmanden uden at anvende vold eller trusler om vold har opnået samleje eller anden kønslig omgængelse med et lidt ældre barn ved at udnytte en fysisk eller psykisk overlegenhed. I forhold til overgreb mod børn i denne aldersgruppe vil det imidlertid i højere grad end i forhold til mindre børn bero på en konkret vurdering af sagens samlede omstændigheder, om gerningsmanden kan anses for at have udnyttet en sådan overlegenhed. Det vil i særlig grad gælde i forhold til et barn, der er tæt på 15 år, hvorimod det i mindre grad vil gælde i forhold til et barn, der er 12 år eller lige derover, jf. i øvrigt nærmere nedenfor under pkt. 5.4.

Det er Straffelovrådets grundlæggende opfattelse, at straffen for overtrædelse af straffelovens § 222 normalt ikke bør være lavere end straffen for overtrædelse af straffelovens § 216 i de

tilfælde, hvor de to sagsområder efter det anførte kan sidestilles i relation til strafværdigheden.

5.1.5. Som anført overfor under pkt. 4 har Rigsadvokaten ved en sammenligning af strafniveauet i sager om overtrædelse af henholdsvis straffelovens § 222 og § 216 (jf. også §§ 224/225) fundet det nærliggende at sammenligne sager om overgreb mod børn med sager om den form for voldtægt (og anden kønslig omgængelse), der betegnes *kontaktvoldtægt* (dvs. voldtægt mv., hvor parterne umiddelbart forinden overgrebet har været sammen på en måde, som kunne være optakten til en seksuel kontakt, eller hvor parterne kender hinanden i forvejen, uanset om selve overgrebet har karakter af et overfald). Rigsadvokaten har i den forbindelse anført, at sager om samleje (og anden kønslig omgængelse) med børn under 15 år i praksis som hovedregel – ligesom sagerne om kontaktvoldtægt – er karakteriseret ved, at der har været kontakt mellem forurettede og gerningsmanden forud for overgrebet. Sagerne er endvidere karakteriseret ved, at samlejet normalt ikke er opnået ved anvendelse af vold eller trusler om vold af den karakter, som er omfattet af straffelovens § 216 om voldtægt.

Som nærmere beskrevet i det følgende kan Straffelovrådet tilslutte sig, at der for så vidt angår strafniveauet i de sager om samleje med børn under 15 år, der kan sidestilles med sager om voldtægt, som anført af Rigsadvokaten bør tages udgangspunkt i et niveau svarende til normalstraffen for kontaktvoldtægt. En sådan sidestilling af samleje med børn under 15 år med voldtægt (af voksne) i relation til strafudmålingen bør imidlertid efter straffelovrådets opfattelse fortsat give mulighed for en betydelig nuancering ved fastsættelse af straffen i det enkelte tilfælde af overtrædelse af straffelovens § 222 (jf. også §§ 224/225) som følge af sagernes meget forskelligartede karakter, jf. i øvrigt nærmere nedenfor under pkt. 5.5.

5.2. Er der efter gældende ret allerede parallelitet i strafudmålingen?

5.2.1. Straffelovrådet har overvejet, om der allerede efter gældende ret er tilstrækkelig parallelitet i strafniveauet i de sager om straffelovens § 216 henholdsvis § 222 (jf. også §§ 224/225), der lader sig sammenligne, jf. ovenfor under pkt. 5.1. Straffelovrådet har i overvejelserne herom taget udgangspunkt i Rigsadvokatens sammenlignende notat og har endvidere navnlig inddraget Højesterets domme af 26. oktober 2006 om strafniveauet i sager om seksuelt misbrug af børn (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2007, henholdsvis side 244, 254 og 258).

To af højesteretsdommene vedrørte seksuelle overgreb i form af (anale) samlejer med mindreårige drenge i alderen 10-12 år:

U 2007.254 H. Overtrædelse af straffelovens § 222, stk. 1, jf. § 225, § 232 og § 235, stk. 2, begået af en 50-51-årig mand, der var massivt forstraffet for ligeartet kriminalitet. Tiltalte søgte samvær med unge drenge i seksuel hensigt bl.a. ved at tilbyde kvarterets drenge underholdning i form af kørsel på motocrossmaskine, fisketure, computerspil mv. Tiltalte havde bl.a. et seksuelt forhold til en dreng på 12 år, idet tiltalte i løbet af en periode på et par uger havde analt samleje med drengen i tre tilfælde, i et til to tilfælde suttede og manipulerede drengens lem samt i samme omfang formåede at få drengen til at sutte og manipulere tiltaltes lem. Tiltalte havde endvidere krænket blufærdigheden hos to yngre drenge, idet tiltalte i et tilfælde havde befølt og manipuleret en 11-årig drengs lem, ligesom tiltalte i få tilfælde havde befølt og manipuleret en 10-årig drengs lem. Herudover havde tiltalte været i besiddel-

se af fem filmklip og 47 billeder med børnepornografi. Byretten fastsatte straffen til fængsel i 1 år. Ved straffastsættelsen lagde byretten vægt på tiltaltes tidligere domme for sædelighedskriminalitet, at tiltalte havde udnyttet sin overlegenhed over for de forurettede og disses tillid til ham, de forurettedes unge alder samt overgrebenes omfang, art og stærkt krænkende karakter. Landsretten fandt straffen på 1 års fængsel passende efter forholdenes antal og karakter samt af de af byretten anførte grunde. Højesteret forhøjede straffen til fængsel i 2 år og 9 måneder under hensyn til grovheden og omfanget af de begåede overgreb, tiltaltes mange forstraffe for ligeartet kriminalitet samt på de i øvrigt foreliggende oplysninger om tiltaltes personlige forhold. Endvidere blev det tillagt betydning, at der ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 var tilsigtet en vis skærpelse af straffen for seksuelle overgreb mod børn efter straffelovens § 222. Straffen blev fastsat som en tillægsstraf, jf. straffelovens § 89, til en tidligere dom på fængsel i 3 måneder for krænkelser af en 13-14-årig drengs blufærdighed, jf. straffelovens § 232 (tiltalte havde under sejlture flere gange befølt drengen i skridtet og på bøgden inden for tøj).

U 2007.258 H. Overtrædelse af straffelovens § 222, stk. 2, jf. § 225, og § 232 begået af en 32-33-årig mand, som seksuelt misbrugte to brødre på henholdsvis 10-11 år og 6 år. Tiltalte havde lært brødrene at kende, fordi deres forældre og tiltalte havde hus i den samme haveforening. Den ældste bror, der opfattede tiltalte som en slags ven, besøgte ofte tiltalte alene, ligesom han med forældrenes samtykke flere gange overnattede hos tiltalte. Den yngste bror overnattede en enkelt gang hos tiltalte. Tiltalte havde i den forbindelse ved 6-8 lejligheder seksuelt samkvem med den ældste dreng, herunder to tilfælde af analt samleje samt gensidig oralsex og onani. Endvidere havde tiltalte krænket den yngste drengs blufærdighed ved befølinger. Byretten, der havde fundet tiltalte skyldig i et lidt videre omfang, fastsatte straffen til fængsel i 2 år. Byretten lagde herved på den ene side vægt på overgrebenes karakter og omfang, på den anden side det oplyste om tiltaltes personlige forhold, herunder at tiltalte ikke tidligere var straffet. Landsretten, der fandt tiltalte skyldig som refereret ovenfor, nedsatte straffen til fængsel i 1 år og 3 måneder. Landsretten lagde herved på den ene side vægt på børnenes unge alder, at tiltalte i gerningsperioden var omkring 33 år gammel, og at der var tale om overgreb mod sårbare børn. På den anden side lagde landsretten vægt på, at tiltalte ikke tidligere var straffet, og at han ikke blev fundet skyldig i det omfang, som der oprindeligt havde været rejst tiltale for. Højesteret forhøjede straffen til fængsel i 1 år og 9 måneder. Højesteret lagde herved vægt på grovheden og omfanget af de begåede overgreb, ligesom det blev tillagt betydning, at der ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 var tilsigtet en vis skærpelse af straffen for seksuelle overgreb mod børn efter straffelovens § 222. Samtidig lagde Højesteret vægt på oplysningerne om tiltaltes gode personlige forhold, herunder at han var ustraffet.

5.2.2. De nævnte domme er efter Straffelovrådets opfattelse eksempler på tilfælde, hvor gerningsmanden har opnået samleje eller anden kønslig omgængelse (jf. §§ 224/225) ved udnyttelse af en fysisk eller psykisk overlegenhed uden dog samtidig at anvende vold eller trusler om vold, og hvor strafværdigheden af overgrebet mod barnet er sammenlignelig med strafværdigheden af voldtægt mod en voksen, jf. herved bemærkningerne ovenfor under pkt. 5.1.

Som det fremgår, forhøjede Højesteret i de to sager landsrettens straffe med 1 år og 9 måneder henholdsvis 6 måneder bl.a. under henvisning til, at der ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 var tilsigtet en vis skærpelse af straffen for seksuelle overgreb mod børn efter straffelovens § 222. Dommene må anses som udtryk for, at der i retspraksis er sket en skærpelse af det strafniveau, der var gældende forud for strafskærpelsen i 2002, og der er ikke grundlag for at antage, at det i sig selv gør forskel, om der er tale om homoseksuelle forhold (som i de to nævnte højesteretsdomme) eller heteroseksuelle forhold. Dommene kan formentlig samtidig anses som udtryk for, at der i retspraksis i et vist omfang siden 2002 er sket en tilnærmelse af strafniveauet vedrørende § 222 til strafniveauet vedrørende § 216.

Begge de nævnte højesteretsdomme omhandlede imidlertid to henholdsvis tre tilfælde af analt samleje foruden andre former for kønslig omgængelse. Tiltalte havde endvidere i den ene sag mange forstraffe for ligeartet kriminalitet. Det fremgår ikke af præmisserne, i hvilket omfang disse forhold har haft betydning for strafudmålingen, og Straffelovrådet finder det på den

baggrund vanskeligt ud fra de nævnte højesteretsdomme præcist at vurdere, hvad normalstraffen for et enkelt vaginalt eller analt samleje med et barn under 15 år udgør efter gældende udmålingspraksis, herunder om der ved strafudmålingen tages udgangspunkt i normalstraffen for (kontakt-)voldtægt.

Dermed er det samtidig vanskeligt at vurdere, i hvilket omfang Højesterets seneste domme på området er udtryk for, at der allerede efter gældende udmålingspraksis er parallelitet i strafniveauet imellem de sager om overtrædelse af § 222 og sager om overtrædelse af § 216 (jf. herved også §§ 224/225), som lader sig sammenligne.

5.2.3. På den anførte baggrund finder Straffelovrådet, at der kan være anledning til at sikre en sådan parallelitet i strafudmålingen ved udtrykkeligt at fremhæve i lovgivningen, at det ved fastsættelse af straffen i sager om overgreb mod børn skal indgå som en skærpende omstændighed, at gerningsmanden har opnået samlejet (eller anden kønslig omgængelse) ved udnyttelse af en fysisk eller psykisk overlegenhed. En sådan fremhævelse i loven vil også kunne medvirke til at understøtte udviklingen i retspraksis, jf. de ovennævnte højesteretsdomme.

5.3. Model til sikring af parallelitet i strafudmålingen

5.3.1. Straffelovrådet har overvejet, om paralleliteten i strafudmålingen imellem de sager om overtrædelse af § 222 henholdsvis § 216 (jf. herved også §§ 224/225), der lader sig sammenligne, jf. ovenfor under pkt. 5.1, bedst sikres ved at supplere straffelovens generelle bestemmelse om de almindelige strafskærpselsesgrunde, jf. straffelovens § 81, med en yderligere (almindelig) strafskærpselsesgrund, hvorefter det ved straffastsættelsen i sager om seksuelle overgreb mod børn skal indgå som en skærpende omstændighed, at gerningsmanden har udnyttet sin fysiske eller psykiske overlegenhed til at opnå det seksuelle samkvem med barnet.

Straffelovrådet finder imidlertid, at det ikke vil være naturligt at placere en bestemmelse om strafskærpende omstændigheder, der specifikt tager sigte på (visse) overtrædelser af straffelovens § 222, blandt de almindelige strafskærpselsesgrunde i straffelovens § 81. Bestemmelsen i § 81 gælder som udgangspunkt i forhold til alle straffesager uafhængigt af, hvilken materiel straffebestemmelse der er overtrådt i den konkrete sag. En model med en tilføjelse til § 81 vil efter Straffelovrådets opfattelse ikke udgøre en hensigtsmæssig måde til at sikre paralleliteten i strafniveauet imellem de omhandlede sager om overgreb mod børn henholdsvis voldtægt.

Straffelovrådet finder på den baggrund ikke grundlag for at foreslå en tilføjelse som den nævnte til straffelovens § 81.

5.3.2. Det bemærkes, at Straffelovrådet i tilknytning til ovenstående har været opmærksom på straffelovens § 81, nr. 10, hvorefter det ved straffens fastsættelse i almindelighed skal indgå som en skærpende omstændighed, at gerningsmanden har udnyttet forurettedes værgeløse stilling. Bestemmelsen tager imidlertid efter forarbejderne næppe sigte på de her omhandlede forhold, og under alle omstændigheder er de tilfælde, hvor en voksen udnytter sin fysiske eller

psykiske overlegenhed til at opnå samleje med en mindreårig, ikke begrænset til tilfælde, hvor den mindreårige kan betegnes som værgeløs. Der henvises nærmere til bemærkningerne til lovforslag nr. L 99 (fremsat den 26. november 2003) om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Ændring af strafferammer og bestemmelser om straf), jf. Folketingstidende 2003-04, Tillæg A, side 3364.

5.3.3. Straffelovrådet har endvidere overvejet, om der bør ske en forhøjelse af strafferammen i straffelovens § 222 for at sikre, at det indgår som en skærpende omstændighed ved strafudmålingen, at gerningsmanden har opnået samlejet (jf. også §§ 224/225) ved udnyttelse af en fysisk eller psykisk overlegenhed, hvilket er en af de måder, som lovgivningsmagten tidligere har anvendt, når den har ønsket at skærpe straffniveauet for bestemte lovovertrædelser.

Straffelovrådet finder imidlertid, at den gældende delte strafferamme på henholdsvis fængsel i 8 år (jf. § 222, stk. 1, om børn under 15 år) og fængsel i 12 år (jf. § 222, stk. 2, om børn under 12 år) er fuldt tilstrækkelig, også når hensyn tages til ønskerne om, at anvendelsen af de nævnte udnyttelsesformer skal indgå som en skærpende omstændighed ved strafudmålingen.

Straffelovrådet finder således ikke grundlag for at foreslå en forhøjelse af de gældende strafferammer i straffelovens § 222, der svarer til strafferammerne efter straffelovens § 216.

5.3.4. På den anførte baggrund foreslår Straffelovrådet, at det i tilknytning til selve bestemmelsen om samleje med børn under 15 år (straffelovens § 222) udtrykkeligt angives i loven, at det ved strafudmålingen skal indgå som en skærpende omstændighed, at gerningsmanden har opnået samlejet ved udnyttelse af sin fysiske eller psykiske overlegenhed.

Straffelovrådet finder, at en sådan straffskærpsbestemmelse bør kunne finde anvendelse både i de tilfælde, der er omhandlet i straffelovens § 222, stk. 1 (om samleje med barn under 15 år), og i de tilfælde, der er omhandlet i straffelovens § 222, stk. 2, 1. led (om samleje med barn under 12 år). Derimod finder rådet ikke behov for en straffskærpsbestemmelse som den foreslåede i forhold til de tilfælde, hvor gerningsmanden har opnået samlejet ved anvendelse af tvang eller trusler, idet en sådan form for udnyttelse af en fysisk eller psykisk overlegenhed fra gerningsmandens side allerede er omfattet af straffelovens § 222, stk. 2, 2. led.

Et forslag til udformning af en straffskærpsbestemmelse som den foreslåede er medtaget nedenfor under pkt. 5.6.

5.4. Udnyttelse af en fysisk eller psykisk overlegenhed

5.4.1. Ved vurderingen af, om gerningsmanden har udnyttet en fysisk eller psykisk overlegenhed til at skaffe sig samleje (eller anden kønslig omgængelse) med et barn under 15 år – hvorved forholdet efter omstændighederne kan sidestilles med en voldtægt, jf. ovenfor under pkt. 5.1 – bør der efter Straffelovrådets opfattelse navnlig lægges vægt på aldersforskellen mellem gerningsmanden og forurettede, herunder om forurettede er et mindre barn. Endvidere bør det bl.a. indgå i vurderingen, om forurettede som følge af en særlig familiemæssig eller

anden tilknytning til gerningsmanden har haft vanskeligt ved at sige fra eller på anden måde modsætte sig overgrebet. Det bør tillige indgå, om gerningsmanden har opsøgt forurettede og taget initiativ til overgrebet.

Der vil i den forbindelse efter Straffelovrådets opfattelse navnlig kunne være grundlag for at antage, at gerningsmanden har udnyttet en fysisk eller psykisk overlegenhed, hvis der er tale om overgreb mod et barn i alderen op til 10-11 år. Som anført ovenfor under pkt. 5.1 indikerer forurettedes alder i sådanne sager således efter Straffelovrådets opfattelse normalt i sig selv, at forsøg på eller fuldbyrdet vaginalt eller analt samleje (dvs. tilfælde som i Rigsadvokatens notat er henført under kategori 2 og 3) med et barn i den nævnte aldersgruppe som udgangspunkt må anses for at være opnået gennem udnyttelse af gerningsmandens fysiske eller psykiske overlegenhed, selv om der ikke er anvendt vold eller trusler herom. Det vil i særlig grad gælde, jo yngre barnet er, og jo mere intenst overgrebet er.

Efter Straffelovrådets opfattelse vil der som anført sammesteds efter omstændighederne også kunne være grundlag for at anse forsøg på eller fuldbyrdet vaginalt eller analt samleje med et barn i alderen 12-14 år for opnået ved udnyttelse af gerningsmandens fysiske eller psykiske overlegenhed. I forhold til børn i denne aldersgruppe vil det imidlertid i højere grad end i forhold til mindre børn bero på en konkret vurdering af sagens samlede omstændigheder, om gerningsmanden kan antages at have udnyttet en sådan overlegenhed. Det vil f.eks. kunne tale herimod, at gerningsmanden er relativ ung og uerfaren, mens forurettede er lige under 15 år og eventuelt selv har taget initiativet til den seksuelle handling. Der vil også kunne tænkes tilfælde, hvor gerningsmanden er noget ældre end forurettede, men hvor omstændighederne trods en større aldersforskel taler imod at anse et samleje for opnået ved udnyttelse af fysisk eller psykisk overlegenhed. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvor et barn, der er lige under 15 år, frivilligt opsøger en 40-årig prostitueret og har samleje med vedkommende.

5.4.2. Særligt for så vidt angår de tilfælde af seksuelle overgreb mod et barn under 15 år, hvor der hverken er tale om forsøg eller fuldbyrdet vaginalt eller analt samleje eller anden kønslig omgængelse af stor lighed med samleje (dvs. tilfælde, der i Rigsadvokatens notat er henført til kategori 1), bemærker Straffelovrådet, at denne kategori spænder vidt. For så vidt angår tilfælde af mindre indgribende karakter grænser overgrebene således til blufærdighedskrænkelser, jf. straffelovens § 232 (f.eks. kortvarig berøring af barnets kønsorganer under fællesbadning), mens overgrebene for så vidt angår tilfælde af mere indgribende karakter grænser til tilfælde, hvor gerningsmanden har forsøgt at skaffe sig samleje, jf. straffelovens § 222, jf. § 21. Ydermere vil det i videre omfang være muligt at begå de omhandlede overgreb, uden at det er nødvendigt for gerningsmanden at udnytte en fysisk eller psykisk overlegenhed.

De nævnte forhold indebærer efter Straffelovrådets opfattelse, at det for så vidt angår tilfældene omfattet af kategori 1 – ligesom i forhold til ovennævnte former for overgreb mod børn i alderen 12-14 år – i vidt omfang må bero på en konkret vurdering af sagens samlede omstændigheder, om gerningsmanden kan antages at have udnyttet en fysisk eller psykisk overlegen-

hed. Det er imidlertid samtidig Straffelovrådets opfattelse, at jo yngre barnet er, og jo mere intenst overgrebet er, desto mere taler for, at overgrebet er opnået ved udnyttelse af gerningsmandens fysiske eller psykiske overlegenhed, jf. også ovenfor.

5.4.3. Straffelovrådet bemærker, at tilfælde, hvor en voksen har opnået et seksuelt samkvem med et barn ved at tilbyde enten penge eller naturalier, ikke i sig selv udelukker en udnyttelse af en (fysisk eller) psykisk overlegenhed. Der henvises i den forbindelse til Højesterets dom af 26. oktober 2006 (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2007, side 254), hvor gerningsmanden havde opnået seksuelle ydelser fra drenge ved at tilbyde dem kørsel på en motocrossmaskine mv. Dommen er nærmere omtalt ovenfor under pkt. 5.2.

Ud over sådanne tilfælde vil der efter Straffelovrådets opfattelse efter omstændighederne også kunne være tale om, at gerningsmanden har udnyttet en psykisk overlegenhed ved f.eks. at opbygge et nært og tillidsfuldt forhold til et mindreårigt barn med henblik på at skabe en let adgang for at kunne lokke/forføre barnet til et seksuelt samkvem. Dette gælder uanset, om der samtidig måtte foreligge forførelse af den karakter, der omfattes af straffelovens § 223, stk. 2.

5.5. Strafniveauet i sager om overgreb mod børn under 15 år

5.5.1. Straffelovrådet har nærmere overvejet, hvordan den foreslåede bestemmelse om strafskærpende omstændigheder bør komme til udtryk ved strafudmålingen. Straffelovrådets overvejelser kan sammenfattes i nedenstående generelle udgangspunkter.

I det følgende behandles under pkt. 5.5.2-5.5.4 de tilfælde af seksuelle overgreb mod børn, der i Rigsadvokatens notat er henført til *kategori 2* og *kategori 3* (dvs. hvor der er tale om forsøg henholdsvis fuldbyrdet vaginalt eller analt samleje). De tilfælde af seksuelle overgreb mod børn, der i Rigsadvokatens notat er henført til *kategori 1* (dvs. hvor der hverken er tale om forsøg eller fuldbyrdet vaginalt eller analt samleje), behandles under pkt. 5.5.5.

5.5.2. For så vidt angår tilfælde, hvor forurettede er et mindre barn i alderen op til *10-11 år*, indikerer forurettedes alder som anført ovenfor under pkt. 5.4 normalt, at et fuldbyrdet vaginalt eller analt samleje må antages som udgangspunkt at være opnået gennem udnyttelse af gerningsmandens fysiske eller psykiske overlegenhed (hvorved overgrebet kan sidestilles med voldtægt, jf. nærmere pkt. 5.1 ovenfor).

I sådanne tilfælde bør straffen efter Straffelovrådets opfattelse fastsættes til et niveau svarende til normalstraffen for fuldbyrdet kontaktvoldtægt (dvs. i niveauet 1 år og 6 måneders fængsel til op mod 2 års fængsel). Er der alene tale om forsøg på sådanne former for overgreb mod børn i alderen op til 10-11 år, bør straffen tilsvarende ligge på niveau med normalstraffen for forsøg på kontaktvoldtægt (dvs. i niveauet 1 år og 6 måneders fængsel til 1 år og 9 måneders fængsel).

5.5.3. Hvis overgrebet er begået over for et noget mindre barn – dvs. i alderen *op til 8-9 år* – vil der efter Straffelovrådets opfattelse normalt være tale om udnyttelse af en fysisk eller psy-

kisk overlegenhed over for et offer, som i særlig grad kan have vanskeligt ved at sige fra over for gerningsmanden. Dette forhold bør efter Straffelovrådets opfattelse føre til, at straffen for et fuldbyrdet vaginalt eller analt samleje bør ligge noget over ovennævnte niveau.

Straffelovrådet finder, at straffen i sådanne tilfælde, hvor barnet er i alderen op til 8-9 år, som udgangspunkt bør ligge i niveauet 2 år og 6 måneders fængsel. Er der alene tale om forsøg på vaginalt eller analt samleje, bør straffen ligge i niveauet 1 år og 6 måneders fængsel til 1 år og 9 måneders fængsel. De angivne strafniveauer svarer til niveauerne for fuldbyrdet overfaldsvoldtægt henholdsvis forsøg herpå, jf. herved ovenfor under pkt. 3.3.1.

5.5.4. Er barnet 12-14 år, vil alderen som anført ovenfor under pkt. 5.4 normalt ikke i sig selv kunne tages som udtryk for, at gerningsmanden har udnyttet en fysisk eller psykisk overlegenhed til at opnå vaginalt eller analt samleje (eller anden kønslig omgængelse). Det vil navnlig gælde tilfælde, hvor aldersforskellen mellem gerningsmanden og forurettede er lille.

Hvis det imidlertid efter en konkret vurdering af sagens omstændigheder kan lægges til grund, at gerningsmanden *har* udnyttet en sådan overlegenhed til at opnå samleje mv. med et barn i alderen 12-14 år, bør straffen efter Straffelovrådets opfattelse også i sådanne tilfælde tage udgangspunkt i niveauet for kontaktvoldtægt.

5.5.5. For så vidt angår de tilfælde af seksuelle overgreb mod børn under 15 år (dvs. uanset barnets alder), der i Rigsadvokatens notat er henført til *kategori 1* (dvs. hvor der hverken er tale om forsøg eller fuldbyrdet vaginalt eller analt samleje), vil det som anført ovenfor under pkt. 5.4 bero på en konkret vurdering af sagens samlede omstændigheder, om gerningsmanden kan antages at have udnyttet en fysisk eller psykisk overlegenhed.

Selv i de tilfælde, hvor det kan lægges til grund, at gerningsmanden *har* udnyttet en sådan overlegenhed, bør der efter Straffelovrådets opfattelse fortsat være en betydelig nuancering i den konkrete strafudmåling. Straffelovrådet henviser i den forbindelse til, at denne kategori omfatter tilfælde, hvor gerningsmanden ikke har haft forsæt til at gennemføre et samleje i modsætning til de tilfælde af (mindre fremskredne) forsøg på kontaktvoldtægt, som overgrebene er sammenlignet med i Rigsadvokatens notat. Hertil kommer, at overgrebene som anført spænder ganske vidt i intensitet og dermed i strafværdighed.

Hvis de seksuelle overgreb i intensitet er noget lavere end (forsøg på) vaginalt/analt samleje, finder Straffelovrådet således, at der normalt bør udmåles en forholdsmæssig mindre straf end anført ovenfor vedrørende overgreb omfattet af kategori 2 og 3 i Rigsadvokatens notat.

5.5.6. De angivne strafpositioner udgør som anført alene generelle udgangspunkter. Strafudmålingen i sager om straffelovens § 222 (jf. også §§ 224/225) bør således som hidtil – ligesom i voldtægtssagerne – bero på domstolenes konkrete vurdering af sagens samlede omstændigheder, således at de angivne udgangspunkter vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der konkret foreligger skærpene eller formildende omstændigheder.

Det bør bl.a. indgå som en skærpende omstændighed, at overgrebet har været af særlig ydmygende eller nedværdigende karakter, eller at der er tale om gentagne overgreb, herunder over en længere årrække. Det forhold, at et overgreb er begået af flere gerningsmænd i forening, eller at der er tale om et mere systematisk misbrug, bør tillægges en særlig vægt i skærpende retning.

Det bør omvendt indgå som en formildende omstændighed, at gerningsmanden – selv om der måtte foreligge udnyttelse af en fysisk eller psykisk overlegenhed, jf. herved bemærkningerne ovenfor under pkt. 5.4 – er relativ ung og uerfaren, mens forurettede er lige under 15 år. Der bør i formildende retning f.eks. også lægges vægt på, at forholdet befinder sig i grænseområdet mellem anden kønslig omgængelse (straffelovens §§ 224/225) og blufærdighedskrænkelser (§ 232).

5.6. Lovudkast

En strafskærpselsesbestemmelse som foreslået ovenfor under pkt. 5.3 kan udformes som en tilføjelse til straffelovens § 222 på følgende måde:

”*Stk. 3.* Ved fastsættelse af straffen efter stk. 1 og 2, 1. led, skal det indgå som en skærpende omstændighed, at gerningsmanden har skaffet sig samlet ved udnyttelse af sin fysiske eller psykiske overlegenhed.”

Det bemærkes, at der i straffelovens § 222, *stk. 2*, er anvendt udtrykket ”forskaffet sig samleje”, mens der i straffelovens §§ 217, 218 og 220 er anvendt udtrykket ”skaffer sig samleje”. Efter forarbejderne til de nævnte bestemmelser er der imidlertid ikke grundlag for at antage, at udtrykkene ”forskaffe” og ”skaffe” har forskellig betydning. På den baggrund foreslår Straffelovrådet, at der i tilknytning til ovennævnte forslag gennemføres en ændring af ordlyden af straffelovens § 222, *stk. 2*, med henblik på at bringe bestemmelsen i overensstemmelse med ordlyden af §§ 217, 218 og 220.

6. Andre spørgsmål

6.1. Behandlingsdomme mv.

6.1.1. Siden gennemførelsen af lov nr. 274 af 15. april 1997 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om udlægning af åndssvageforsorgen og den øvrige særforborg m.v. (Samfundstjeneste og forstærket indsats mod seksualforbrydelser m.v.) har der eksisteret en ordning, hvorefter personer, som ellers ville blive idømt ubetinget fængsel fra 4-6 måneder og op til omkring 1 år og 6 måneder for visse former for sædelighedskriminalitet, i stedet kan idømmes en *betinget* dom med vilkår om psykiatrisk-sexologisk behandling. Ordningen omfatter bl.a. tilfælde, hvor en person har begået incest (straffelovens § 210), adoptiv- eller stedbarnsincest (straffelovens § 223, stk. 1), samleje med en person, der er indsat eller anbragt i et fængsel mv. (straffelovens § 219), samleje med et barn under 15 år (straffelovens § 222) og grovere former for blufærdighedskrænkelser (straffelovens § 232).

Ordningen omfatter ikke personer, der har begået sædelighedskriminalitet ved vold eller tvang (navnlig straffelovens § 216 og § 217). Personer, som for sådan grov sædelighedskriminalitet er idømt *ubetinget* fængsel på mellem 30 dage og 4 år (5 år i tilfælde af voldtægt), er derimod omfattet af en ordning, hvorefter de pågældende under afsoning af den ubetingede dom kan få udgang til sexologisk/psykiatrisk behandling, hvis de findes egnet til og er motiveret for en sådan behandling.

6.1.2. Som nærmere beskrevet ovenfor under pkt. 3.2 tilkendegav et flertal af Retsudvalgets medlemmer under behandlingen af lovforslag nr. L 118, der lå til grund for strafskærpelsen i 2002 (jf. lov nr. 380 af 6. juni 2002), at flertallet gik ud fra, at den foreslåede forhøjelse af strafferammerne i straffelovens § 222 ikke ville føre til væsentlige begrænsninger i mulighederne for i sædelighedssager at idømme en betinget dom med vilkår om behandling.

6.1.3. Straffelovrådet har nærmere overvejet betydningen af den bestemmelse om strafskærpelse omstændigheder, der er foreslået ovenfor under pkt. 5, i forhold til de gældende behandlingsordninger. Straffelovrådet finder i den forbindelse anledning til at bemærke, at det ikke med den foreslåede bestemmelse tilsigtes, at der som følge af en forhøjelse af straffen ikke længere skulle være mulighed for at idømme en betinget dom med vilkår om sexologisk/psykiatrisk behandling i tilfælde, hvor der efter gældende ret ville være mulighed herfor. Der er heller ikke tilsigtet en ændring af mulighederne for at opnå udgang til sexologisk/psykiatrisk behandling under afsoning af en ubetinget dom for sædelighedskriminalitet.

Straffelovrådet har ikke fundet grundlag for inden for rammerne af kommissoriet og de tidsmæssige rammer for rådets arbejde hermed at foretage en nærmere evaluering af de nuværende ordninger med behandlingsdomme mv. med henblik på at foreslå eventuelle ændringer eller justeringer heraf.

6.2. Incest mv.

6.2.1. Sager om overtrædelse af straffelovens § 222 (jf. også §§ 224/225) indebærer efter omstændighederne, at straffelovens § 210 (om bl.a. samleje med en slægtning i nedstigende linje) eller § 223, stk. 1 (om samleje med en person under 18 år, der er den skyldiges adoptivbarn, stedbarn eller plejebarn mv.), er overtrådt ved samme forhold.

Navnlig tilfælde, der er omfattet af straffelovens § 222, stk. 2 (samleje med barn under 12 år), vil i praksis ofte være begået i familieforhold. Hvis en person ved samme forhold har overtrådt både straffelovens § 210 (eller § 223) og § 222, straffes vedkommende efter begge bestemmelser (sammenstød af straffebud).

6.2.2. Straffelovrådet har ved tidligere lejligheder drøftet sammenhængen mellem straffelovens § 210 og § 223, herunder navnlig spørgsmålet om hel eller delvis afkriminalisering af incest efter straffelovens § 210 og en samtidig udvidelse af anvendelsesområdet for § 223, stk. 1, med henblik på at medtage tilfælde af samleje med slægtninge i nedstigende linje, hvorved et biologisk barn under 18 år blev ligestillet med adoptivbarn mv. Der kan i den forbindelse bl.a. henvises til Straffelovrådets betænkning nr. 1424/2002 om straffastsættelse og strafferammer, hvor Straffelovrådet bl.a. har anført følgende (side 690 ff.):

”3.5.2. ...

...Der er enighed om, at § 210 kunne give anledning til at overveje ændringer i gerningsbeskrivelsen og eventuelt afkriminalisering, såfremt der var lejlighed til at foretage en grundigere kritisk gennemgang af bestemmelsen, herunder dens sammenhæng med forbrydelserne mod kønssædeligheden i straffelovens kapitel 24. Dette har Straffelovrådet ikke haft mulighed for i forbindelse med en gennemgang, der i det væsentlige er begrænset til at angå strafferammerne. ...”

6.2.3. Der er i Straffelovrådet enighed om, at der fortsat er anledning til at overveje sammenhængen mellem straffelovens § 210 og § 223. Disse overvejelser forudsætter imidlertid en grundig og kritisk gennemgang af de nævnte bestemmelser, hvilket ligger uden for rammerne af kommissoriet og de tidsmæssige rammer for rådets arbejde hermed.

6.3. Aldersgrænser

Som nærmere beskrevet ovenfor under pkt. 3.2 sondres i straffelovens § 222 mellem tilfælde af seksuelle overgreb mod børn, der er fyldt 12 år, men under 15 år (stk. 1), og tilfælde af seksuelle overgreb mod børn, der er under 12 år (stk. 2). Aldersgrænsen på 15 år går tilbage til straffeloven af 1930, mens aldersgrænsen på 12 år blev indført ved lov nr. 87 af 15. marts 1939.

Straffelovrådet har tidligere udtalt sig om 15-års-aldersgrænsen i betænkning nr. 747/1975 om strafferetlige aldersgrænser for seksuelle forhold og i betænkning nr. 1099/1987 om strafferammer og prøveløsladelse (side 173), herunder om en eventuel nedsættelse af aldersgrænsen til 14 år. På grund af de tidsmæssige rammer for Straffelovrådets arbejde med kommissoriet har rådet ikke haft mulighed for at genoverveje disse spørgsmål.

Notat**til Straffelovrådet om straffene i sager om overtrædelse af straffelovens § 222****1. Indledning**

Ved kommissorium af 5. januar 2007 har Justitsministeriet anmodet Straffelovrådet om at overveje, om der gennem lovgivning kan være anledning til at ændre eller justere strafniveauet i sager om seksuelt misbrug af børn.

Baggrunden for anmodningen er bl.a., at Rigsadvokaten i en udtalelse til brug for besvarelsen af spørgsmål nr. 45 af 27. oktober 2006 fra Folketingets Retsudvalg har givet udtryk for, at straffen for seksuelle overgreb mod børn ikke bør være lavere end straffen for voldtægt.

Rigsadvokaten anførte i den forbindelse bl.a., at voksnes seksuelle forhold til mindre børn må antages at indebære en udnyttelse af den voksnes fysiske og psykiske overlegenhed i forhold til barnet, og at sådanne overgreb derfor i relation til strafudmålingen må sidestilles med voldtægt, selv om der ikke har været anvendt vold eller tvang.

Justitsministeriet fandt, at de af Rigsadvokaten anførte synspunkter kunne give anledning til at overveje spørgsmålet om strafniveauet i sager om seksuelt misbrug af børn. Straffelovrådet blev derfor anmodet om at overveje, om der i visse sager bl.a. i lyset af det, der var anført af Rigsadvokaten, kan være anledning til yderligere at forhøje strafniveauet ud over den strafforhøjelse, der er gennemført på baggrund af forhøjelsen i 2002 af strafferammerne i straffelovens § 222.

Straffelovrådet har til brug for disse overvejelser anmodet Rigsadvokaten om at udarbejde et notat om straffene i sager om overtrædelse af straffelovens § 222.

Nedenfor i afsnit 2 redegøres der for den skærpelse af strafferammen i straffelovens § 222, som blev gennemført i 2002, ligesom de redegørelser, som Rigsadvokaten siden lovændringen har udarbejdet om straffene i sager om seksuelt misbrug af børn, kort omtales.

I afsnit 3 søges der på baggrund af domme i rigsadvokaturens redegørelser opstillet en række type-tilfælde af overtrædelser af straffelovens § 222 baseret på karakteren af overgrebet - i visse tilfælde med angivelse af "normalstraffen" for et overgreb af den nævnte karakter. I afsnit 4 redegøres der for straffene i sager om voldtægt, og i afsnit 5 sammenholdes straffene i sager om overtrædelse af straffelovens § 222 med straffene i voldtægtssager. Afsnit 6 indeholder en kort sammenfatning.

2. Lov nr. 380 af 6. juni 2002 om ændring af straffelovens § 222

2.1. Forarbejderne til lovændringen

Ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 blev strafferammerne i straffelovens § 222, stk. 1 og 2, hævet med 2 år til henholdsvis fængsel indtil 8 år og fængsel indtil 12 år. Ændringen trådte i kraft den 8. juni 2002 og har virkning for forhold, der begås efter dette tidspunkt.

Ændringen af straffelovens § 222 blev foreslået under Folketingets behandling af lovforslaget om skærper af straffene for bl.a. vold og voldtægt. Ændringen er således ikke beskrevet i lovforslagets bemærkninger.

Af Retsudvalgets betænkning af 16. maj 2002 over lovforslaget fremgår bl.a. følgende af forslagsstillernes (Socialdemokratiets) bemærkninger til denne ændring:

”Formålet med de foreslåede ændringer af straffen for seksuelt misbrug af børn er at sikre en parallelitet mellem strafferammerne for voldtægt (§ 216) og seksuelt misbrug af børn (§ 222). Forslagsstillerne forestiller sig en strafforøgelse for seksuelt misbrug af børn, som forholdsvis vil svare til forøgelsen af voldtægtsstraffen...”

Endvidere har et flertal i Retsudvalget (Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti), der tilsluttede sig ændringsforslaget, givet udtryk for følgende:

”Straffelovens § 222 bygger i hvert fald til dels på de samme beskyttelseshensyn som straffelovens § 216. Bestemmelsen i straffelovens § 222, stk. 2, omhandler således bl.a. tilfælde, hvor en person under anvendelse af tvang skaffer sig samleje med et barn under 12 år.

Samtidig kan der efter Venstres, Dansk Folkepartis og Det Konservative Folkepartis opfattelse være grund til at påpege, at straffelovens § 222 også omhandler forhold, hvor der ikke umiddelbart er sammenfald med de beskyttelseshensyn, der ligger bag bestemmelsen i straffelovens § 216 om voldtægt. Eksempelvis omfatter straffelovens § 222, stk. 1, det tilfælde, at en 16-årig har samleje med en 14-årig, uden at der har været anvendt tvang m.v. Tilfælde af denne karakter vil i praksis ofte blive afgjort med et tiltalefrafald.

I sager om overtrædelse af straffelovens § 222 er der derfor efter disse partiers opfattelse fortsat behov for en betydelig nuancering i den konkrete strafudmåling alt efter karakteren og grovheden af den overtrædelse af straffelovens § 222, der har fundet sted.

...

Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti går i den forbindelse ud fra, at forhøjelsen af strafferammen i straffelovens § 222 ikke ændrer ved den betydelige nuancering i den konkrete strafudmåling i sager omfattet af straffelovens § 222, hvor der som påpeget kan være endog meget betydelige forskelle i karakteren og grovheden af den enkelte overtrædelse af bestemmelsen. Eksempelvis forudsættes det, at den nævnte praksis, hvorefter en ung persons samleje med en 14-årig efter omstændighederne kan afgøres med et tiltalefrafald, vil blive videreført.

Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti går også ud fra, at forhøjelsen af strafferammerne i straffelovens § 222 ikke vil føre til væsentlige begrænsninger i den eks-

sterende mulighed for i sædelighedssager at idømme en betinget dom med vilkår om behandling i tilfælde, hvor straffniveauet i dag ligger mellem 4-6 måneders fængsel og fængsel i 1 år og 6 måneder, og hvor der ikke er anvendt vold eller ulovlig tvang.”

2.2. Rigsadvokaten Informerer nr. 14/2002

I Rigsadvokaten Informerer nr. 14/2002 oplyste Rigsadvokaten følgende til statsadvokaterne og politimestrene om strafskærpelsen:

”Bemærkningerne fra forslagsstillerne og det flertal, der tilsluttede sig ændringsforslaget, må efter min opfattelse forstås således, at der ved ændringen tilsigtes en vis generel forhøjelse af straffene for overtrædelse af straffelovens § 222.

Skærpede straffe for overtrædelse af straffelovens § 222 må i lyset af bemærkningerne i hvert fald tænkes anvendt i de tilfælde, hvor overgrebet mod barnet har en vis lighed med voldtægt, uden at der dog er grundlag for at rejse tiltale efter § 216. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis gerningsmanden har anvendt tvang eller trusler som beskrevet i § 222, stk. 2, 2. led, eller hvis gerningsmanden på anden måde har optrådt sådan, at han har skræmt barnet til at underkaste sig overgrebene. I disse tilfælde synes bemærkningerne at indebære, at der kan nedlægges påstand om en strafforhøjelse på op mod 1 år.

Det er dog samtidig i bemærkningerne forudsat, at den betydelige nuancering i den konkrete strafudmåling ved overtrædelser af § 222 skal opretholdes, bl.a. således, at adgangen til at anvende tiltalefrafald i visse tilfælde ved overtrædelse af § 222, stk. 1, bevares.

Det er endvidere i bemærkningerne forudsat, at de forhøjede strafferammer i § 222 ikke skal føre til væsentlige begrænsninger i den eksisterende mulighed for at anvende behandlingsdom i sædelighedssager. Da anvendelse af behandlingsdom i sædelighedssager ifølge retningslinierne i RM 6/1997 (nu Rigsadvokatmeddelelse nr. 9/2005 om strafpåstanden i sager om overtrædelse af straffeloven) allerede er udelukket, hvis forholdet omfatter vold og tvang, og da det i øvrigt er en betingelse, at straffen ikke overstiger 1 ½ år, vil det således formentlig kun i ganske få tilfælde udelukke brugen af behandlingsdom, at der sker en skærpelse af straffen i de situationer, der er nævnt i afsnittet ovenfor.

Det må i øvrigt lægges til grund, at de skærpede straffe også skal omfatte forhold, der henføres under § 222, jf. § 224 eller § 225, og sager, hvor der domfældes for overtrædelse af straffelovens § 210 eller § 223, jf. § 222.

Straffes der for § 222 og § 216 i sammenstød, følger det af bemærkningerne til forslaget om forhøjelse af straffen i voldtægtssager, at det – udover den generelle strafforhøjelse i størrelsesordenen 1 år – bør tillægges øget vægt i skærpene retning, hvis der er tale om voldtægt begået mod et barn, jf. de almindelige bemærkninger i lovforslagets afsnit 2.1.3...”

2.3. Rigsadvokatens redegørelser for straffene i sager om overtrædelse af straffelovens § 222 efter lovændringen

Efter lovændringen i 2002 har Justitsministeriet anmodet Rigsadvokaten om at vurdere straffniveauet efter strafskærpelsen. Rigsadvokaten har på den baggrund afgivet fire redegørelser om straffniveauet i sager om overtrædelse af straffelovens § 222, nemlig i januar 2004, juni 2005, juni 2006 og juni 2007.

Hensigten med redegørelserne har været at vurdere, om den strafskærpelse, der var lagt op til ved lovændringen i 2002, er slået igennem i praksis. Vurderingen heraf har været vanskelig, bl.a. fordi der ikke foreligger redegørelser om straffene forud for lovændringen. Hertil kommer, at sager om overtrædelse af straffelovens § 222 er vanskelige at sammenligne, idet de omfatter forhold af meget forskellig karakter og grovhed, ligesom strafudmålingen ifølge dommenes præmisser sker efter en meget konkret vurdering af sagens omstændigheder.

Hovedkonklusionen i den seneste redegørelse fra juni 2007 er, at der i langt hovedparten af sagerne i vidt omfang er taget hensyn til, at straffen efter lovændringen skulle skærpes.

3. Opdeling af sager om overtrædelse af straffelovens § 222 efter karakteren af overgrebet

3.1. Opdeling efter karakteren af overgrebet

Som det fremgår af forarbejderne til strafskærpelsen i 2002, jf. afsnit 2.1., omfatter sager om overtrædelse af straffelovens § 222 forhold af meget forskellig karakter og grovhed.

Rigsadvokatens gennemgang af de domme, der indgår i de ovenfor nævnte redegørelser, viser således, at der er tale om et bredt spektrum af sager, hvor de overgreb, som henføres til straffelovens § 222, spænder fra anden kønslig omgængelse end samleje i kæresteforhold, f.eks. et seksuelt forhold mellem en 14-årig pige og en 16-årig dreng, til voksne personers længerevarende og meget grove misbrug af mindre børn. Også sagernes omstændigheder er meget forskellige afhængig af f.eks. misbrugets karakter og varighed, antallet af overgreb, forurettedes alder, antallet af forurettede, eventuel anvendelse af tvang eller pression samt forholdet mellem tiltalte og forurettede, herunder om der f.eks. består et særligt tillids- eller afhængighedsforhold. Straffene i de konkrete sager varierer på denne baggrund mellem betinget dom uden straffastsættelse til fængsel i 10 år, og som nævnt i afsnit 2.2. er der også i visse tilfælde adgang til at meddele tiltalefravald ved overtrædelse af straffelovens § 222.

Rigsadvokaten har i flere af de nævnte redegørelser kategoriseret sagerne efter relationerne mellem tiltalte og forurettede. Sagerne er således blevet opdelt i sager vedrørende kæresteforhold og andre kærestelignende relationer, sager vedrørende familieforhold, sager vedrørende pasningsforhold, sager vedrørende undervisningsforhold samt sager vedrørende andre tilfælde.

Det findes i dette notat mere nærliggende at foretage en opdeling af sagerne efter karakteren af det seksuelle overgreb, idet dette letter en sammenligning med voldtægtssager. Hertil kommer, at strafudmålingen både i voldtægtssager og sager om overtrædelse af straffelovens § 222 først og fremmest sker i lyset af karakteren og omfanget af den seksuelle krænkelse af offeret.

Det bemærkes i den forbindelse, at der i gennemgangen nedenfor i afsnit 3.2. – 3.4. af en række konkrete sager om overtrædelse af straffelovens § 222 ikke er foretaget en opdeling afhængig af,

om overtrædelsen vedrører overgreb begået over for et barn under 12 år (straffelovens § 222, stk. 2) eller overgreb begået over for et barn i alderen 12-15 år (straffelovens § 222, stk. 1).

Derimod er de sager, der vedrører kærestelignende forhold, ikke medtaget i gennemgangen. Sager om kærestelignende forhold defineres i rigsadvokatens redegørelser som seksuelle forhold, hvor tiltalte og forurettede var kærester eller på anden lignende måde følelsesmæssigt engagerede, og tilfælde, hvor tiltalte og forurettede i fælles forståelse mødes en eller flere gange med henblik på seksuelle aktiviteter.

Der kan i sådanne tilfælde som følge af den mindreårige piges frivillige medvirken til det seksuelle forhold i almindelighed ikke siges på samme måde at foreligge et misbrug af den pågældende, som når der er tale om yngre børn eller seksuelle forhold, som er begået mod den pågældendes vilje. På den nævnte baggrund er sagerne heller ikke sammenlignelige med voldtægtssager, ligesom de ikke er i kerneområdet for den beskyttelse, der er formålet med straffelovens § 222.

Som nævnt er der i dette notat foretaget en opdeling af sagerne efter karaktern af overgrebet i følgende tre hovedkategorier:

Kategori 1:

Denne kategori omfatter de mindst intense seksuelle overgreb, der er omfattet af straffelovens § 222, jf. enten § 224 (anden kønslig omgængelse) eller § 225 (anden kønslig omgængelse med en person af samme køn), og som ikke er omfattet af de mere eller mest intense overgreb (kategori 2 og 3), jf. nedenfor.

Sagerne i denne kategori omfatter bl.a. tilfælde, hvor gerningsmanden har befølt forurettede i skridtet inden for tøjet eller har formået forurettede til at foretage sådanne befølinger på sig selv eller gerningsmanden. Tilfælde, hvor gerningsmanden har slikket forurettede i skridtet eller har formået forurettede til f.eks. at slikke gerningsmandens lem, er ligeledes omfattet. Berøring og manipulation af lemmet i øvrigt samt indførelse af fingre i skeden er også omfattet.

Der er således i den kategori tale om en bred vifte af forskellige typer overgreb, der kan være mere eller mindre grove.

Nedadtil grænser disse overgreb til blufærdighedskrænkelser efter straffelovens § 232, der ikke er omfattet af den nævnte fastlæggelse af ”de mindst intense overgreb”. Det vil f.eks. sige tilfælde, hvor gerningsmanden har befølt forurettede på krop, bryst og kønsdele uden på tøjet, har kysset forurettede, har udført ekshibitionistiske handlinger eller har været verbalt uterlig. Sagerne med de mindst intense seksuelle overgreb vil dog ofte også indeholde overgreb, der alene har karakter af blufærdighedskrænkelser.

Sagerne med de mindst intense overgreb er herudover inddelt i tilfælde, hvor der kun foreligger et enkelt overgreb af denne art, flere overgreb samt et meget omfattende antal overgreb over længere tid, idet også omfanget af det seksuelle misbrug har væsentlig betydning for strafudmålingen.

Kategori 2:

Denne kategori omfatter mere intense seksuelle overgreb, idet gerningsmanden enten har forsøgt et egentligt samleje (indtrængen af det mandlige lem i vagina), hvorved han har forsøgt overtrædelse af straffelovens § 222 (og typisk har fuldbyrdet anden kønslig omgængelse efter straffelovens § 222, jf. § 224). Kategorien omfatter også tilfælde, hvor gerningsmanden har forsøgt et analt samleje (dvs. indtrængen af det mandlige lem i anus), hvilket indebærer en overtrædelse af straffelovens § 222, jf. enten § 224 eller § 225, samt tilfælde der har meget stor lighed med samleje, hvor gerningsmanden foretager samlejebevægelser mellem forurettedes lår, der også henføres under § 222, jf. § 224 eller § 225.

Tilfælde, hvor samleje af den nævnte karakter gennemføres, er omfattet af de mest intense overgreb (kategori 3), jf. nedenfor.

Sagerne, der omfatter de mere intense overgreb, er herudover inddelt i tilfælde, hvor der kun foreligger et enkelt overgreb af denne art, flere overgreb samt et meget omfattende antal overgreb over længere tid.

Kategori 3:

Denne kategori omfatter kun de mest intense seksuelle overgreb i form af egentligt samleje (dvs. indtrængen af det mandlige lem i vagina), jf. straffelovens § 222, og analt samleje (dvs. indtrængen af det mandlige lem i anus), jf. straffelovens § 222, jf. enten § 224 eller § 225.

Sagerne, der omfatter sådanne overgreb, er herudover – ligesom de ovennævnte sager – inddelt i tilfælde, hvor der kun foreligger et enkelt overgreb af denne art, flere overgreb samt et meget omfattende antal overgreb over længere tid.

De nævnte tre kategorier af overgreb kan ikke adskilles helt skarpt, idet der er tale om en glidende overgang mellem de nævnte overgreb. Endvidere vil sagerne med de mere og de mest intense seksuelle overgreb ofte også indeholde overgreb af mindre intensiv karakter samt eventuelt blufærdighedskrænkelser, der straffes efter bestemmelsen i straffelovens § 232.

3.2. Kategori 1

Som nævnt ovenfor omfatter disse sager de mindst intense overgreb, der er omfattet af straffelovens § 222, jf. enten § 224 (anden kønslig omgængelse) eller § 225 (anden kønslig omgængelse med en person af samme køn). Sagerne omfatter bl.a. tilfælde, hvor gerningsmanden har befølt forurettede i skridtet inden for tøjet eller har formået forurettede til at foretage sådanne befølinger

på sig selv eller gerningsmanden. Tilfælde, hvor gerningsmanden har slikket forurettede i skridtet eller har formået forurettede til f.eks. at slikke gerningsmandens lem, er ligeledes omfattet. Berøring og manipulation af lemmet i øvrigt samt indførelse af fingre i skeden er også omfattet. Tilfælde, hvor overgrebet alene har haft karakter af blufærdighedskrænkelse, jf. straffelovens § 232, falder uden for kategorien. Sagerne med de mindst intense overgreb vil dog ofte også indeholde overgreb omfattet af straffelovens § 232.

Normalstraffen for et enkeltstående overgreb af denne karakter må antages at ligge i niveauet 3 til 4 måneders fængsel.

Som et eksempel på en sådan sag kan fra redegørelsen fra 2007 nævnes dom nr. 43:

En 46-årig mand blev idømt fængsel i 3 måneder for overtrædelse af straffelovens § 224, jf. § 222, stk. 1, og § 232, ved under et ophold i en svømmehals boblebad flere gange at have befølt en 14-årig pige på låret, ligesom tiltalte befølte hende på bagdelen og kønsdelen inden for tøjet samt førte en eller to fingre ind i hendes skede og foretog samlejebevægelser med fingrene. Retten lagde ved strafudmålingen vægt på overtrædelsens karakter.

Nævnes kan også dom nr. 14 fra redegørelsen fra 2005:

Overtrædelse af straffelovens § 224, jf. § 222, stk. 2, begået af en 38-årig mand. Tiltalte var til et familiearrangement og skulle sove i telt sammen med sin kærestes 10-årige niece. I den forbindelse befølte han forurettede i skridtet og fik hende til at manipulere sit lem. Byretten fastsatte straffen til 3 måneders fængsel, der med henvisning til tiltaltes personlige forhold blev gjort betinget af bl.a. 80 timers samfundstjeneste og alkoholistbehandling. Landsretten forhøjede straffen til fængsel i 4 måneder med henvisning til lov nr. 380 af 6. juni 2002. Efter forholdets karakter fandt landsretten ikke grundlag for at gøre straffen betinget, ej heller med vilkår om samfundstjeneste.

Er der tale om flere overgreb, dvs. sager, hvor gerningsmanden har forgrebet sig på samme forurettede ved forskellige lejligheder eller på flere forskellige forurettede, må normalstraffen antages at ligge i niveauet 3-6 måneders fængsel.

Som et eksempel på en sag af denne karakter, hvor straffen blev udmålt til fængsel i 3 måneder, kan fra redegørelsen fra juni 2006 nævnes dom nr. 23:

En ca. 60-årig mand idømt 3 måneders fængsel for overtrædelse af straffelovens § 224, jf. § 222, stk. 2, og § 232 ved ca. 10 gange at have befølt sin ægtefælles barnebarn - en 7-8-årig pige - på kroppen, herunder på ballerne og omkring endetarmen. Endvidere havde tiltalte ved en enkelt lejlighed vist forurettede flere pornografiske blade. Ved strafudmålingen lagde retten primært vægt på kriminalitetens art og antallet af befølinger.

Som et eksempel på en sag, hvor straffen blev udmålt til fængsel i 6 måneder, kan fra redegørelsen fra juni 2007 nævnes dom nr. 21:

En 30-årig mand blev idømt fængsel i 6 måneder for overtrædelse af straffelovens § 224, jf. § 222, stk. 2, og § 224, jf. § 223, ved i løbet af en periode på 4-5 måneder at have slikket sin 9-årige steddatter i skridtet, i 4-5 tilfælde at have befølt hende i skridtet under tøjjet, ført en finger op i hendes skede og i et tilfælde at have tvunget hende til at beføle hans lem uden på tøjjet. Ved strafudmålingen lagde retten vægt på forurettedes alder og på, at hun var tiltaltes steddatter.

I sager, der omfatter et meget omfattende antal overgreb over længere tid, er der typisk tale om misbrug op mod et år eller gennem flere år. Normalstraffen i sager af denne karakter må antages at ligge i niveauet omkring 1 års fængsel.

Som et eksempel på en sådan sag, hvor straffen blev udmålt til fængsel i 1 år, kan nævnes U2007.244H (dom nr. 26 i redegørelsen fra juni 2007):

En 42-årig mand blev idømt fængsel i 1 år for overtrædelse af straffelovens § 210, stk. 1, jf. stk. 3, jf. § 224, jf. § 222, stk. 1, samt § 232 ved i løbet af en periode på ca. 8 måneder adskillige gange hver uge at have haft anden kønslig omgængelse end samleje med sin 14-15-årige datter og krænket hendes blufærdighed, idet han tog forurettede på brysterne og i skridtet, tungekysede hende, stak sine fingre ind i hendes skede og bevægede hånden frem og tilbage, ligesom tiltalte ved enkeltstående lejligheder tog hendes hånd og førte den frem og tilbage på sit lem, onanerede i hendes tilstedeværelse og slikkede hende i skridtet. Endvidere havde tiltalte ved en enkeltstående efterfølgende episode krænket forurettedes blufærdighed, idet han tog hende på brystet. Højesteret lagde ved strafudmålingen vægt på hyppigheden af forholdene og disses karakter, herunder at forholdene var begået over for tiltaltes egen datter, samt den forholdsvis lange periode, hvori overgrebene havde fundet sted. Det blev endvidere tillagt betydning, at der ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 var tilsigtet en vis skærpelse af straffen for seksuelle overgreb mod børn efter straffelovens § 222. Der var i Højesteret dissens af to dommere for at fastsætte straffen til fængsel i 1 år og 6 måneder.

Som et eksempel på en sag, hvor der blev udmålt en højere straf - fængsel i 2 år - kan nævnes TfK 2007.250/3Ø (dom nr. 28 i redegørelsen fra juni 2007):

En 25-årig mand blev idømt fængsel i 2 år (heraf 1 år og 6 måneder betinget af bl.a. sexologisk behandling) for overtrædelse af straffelovens § 210, stk. 3, jf. stk. 1, jf. § 224, jf. § 222, stk. 2, ved at have haft anden kønslig omgængelse med sin datter, fra hun var 1½ - 4 år, idet tiltalte lod hende slikke sit lem, ligesom tiltalte rørte og slikkede hende i skridtet. Ved strafudmålingen blev det som skærpende omstændighed tillagt betydning, at misbruget havde fundet sted over flere år mod tiltaltes egen datter fra et tidspunkt, hvor hun kun var 1½ år gammel. Det blev samtidig anset som en formildende omstændighed, at tiltalte opgav sit forehavende, hvis forurettede viste mishag eller bad tiltalte om at stoppe.

3.3. Kategori 2

Denne kategori omfatter tilfælde, hvor gerningsmanden enten har forsøgt et egentligt samleje (indtrængen af det mandlige lem i vagina), eller hvor gerningsmanden har forsøgt et analt samleje (dvs. indtrængen af det mandlige lem i anus), jf. nærmere ovenfor afsnit 3.1. Endvidere er tilfælde, hvor gerningsmanden foretager samlejebevægelser mellem forurettedes lår, og hvor overgrebet således har meget stor lighed med samleje, henført under denne kategori. Tilfælde, hvor samleje af den nævnte karakter er gennemført, er omfattet af de mest intense overgreb (kategori 3), jf. nedenfor.

Der er i rigsadvokatens redegørelser kun meget få sager af denne karakter, og det er derfor vanskeligt at sige noget mere generelt om straffniveauet.

I de fem sager af denne art, der kun omfatter et enkeltstående overgreb, er straffen i et tilfælde udmålt til 6 måneders fængsel og i de fire andre tilfælde til 1 års fængsel.

Den sag, hvor straffen blev udmålt til 6 måneders fængsel, er gengivet i redegørelsen fra juni 2005 som dom nr. 28:

En 21-årig mand blev idømt 6 måneders fængsel (betinget af bl.a. sexologisk behandling) for overtrædelse af straffelovens § 224, jf. § 222, stk. 2, jf. stk. 1, og til dels § 21, ved i forbindelse med, at han passede den 7-årige forurettede, at have lagt hende på ryggen i en seng, hvor han tog underbukserne af hende, slikkede hende på kønsdelen og forsøgte at gennemføre samleje, hvilket han måtte opgive, da forurettede beklagede sig. Han gned herefter sit erigerede lem mod forurettedes kønsdel. Ved strafudmålingen blev der i formildende retning lagt vægt på, at der var tale om en enkeltstående episode, mens der i skærpene retning blev lagt vægt på, at forurettede var 7 år, og at tiltalte forsøgte at have samleje med hende.

Som et eksempel på en af de sager, hvor straffen blev udmålt til fængsel i 1 år, kan fra redegørelsen fra januar 2004 nævnes dom nr. 6:

En 59-årig mand blev idømt fængsel i 1 år (heraf 7 måneder betinget af bl.a. sexologisk behandling) for overtrædelse af straffelovens § 222, stk. 2, jf. stk. 1, jf. § 21, og anden kønslig omgængelse end samleje med mindreårig efter straffelovens § 224, jf. § 222, stk. 2, jf. stk. 1, begået over for en 7-årig somalisk pige. Pigen kom til tiltaltes bopæl for at lege med tiltaltes datter. Tiltalte formåede pigen til at klæde sig af og lægge sig på en madras i stuen, hvorpå tiltalte forsøgte at indføre sit lem i hendes kønsdel, hvilket medførte sædafgang.

Som et andet eksempel kan nævnes dom nr. 5 fra redegørelsen fra 2004, hvor straffen ligeledes blev udmålt til fængsel i 1 år, der blev gjort betinget bl.a. på vilkår af psykiatrisk, sexologisk behandling:

Anden kønslig omgængelse end samleje efter straffelovens § 224, jf. § 222, stk. 2, begået af en 29-årig mand over for en 8-årig pige. Pigen var datter af tiltaltes kæreste, og tiltalte overnattede i deres hjem. En nat gik han ind på pigens værelse og lagde sig i hendes seng, hvor hun lå og sov. Tiltalte stak sit lem ind mellem pigens endeballer eller lår, og foretog samlejebevægelser til sædafgang. Retten bemærkede, at straffen var fastsat under hensyn til, at forurettede var 8 år, karakteren af tiltaltes handling og de omstændigheder, hvorunder den blev udført, ligesom retten bemærkede, at straffen som følge af forhøjelsen af strafferammen for overtrædelse af straffelovens § 222, stk. 2, fra 10 til 12 års fængsel burde forhøjes væsentligt i forhold til hidtidig praksis.

Der er to afgørelser i redegørelserne, hvor der er tale om flere overgreb af mere intens karakter. Straffen blev i begge sager fastsat til fængsel i 1 år og 6 måneder. Den ene sag er nævnt i redegørelsen fra januar 2004 som dom nr. 9:

Overtrædelse af straffelovens § 224, jf. § 222, stk. 2, og § 232 begået af en 61-årig mand, der i perioden fra januar 2002 til den 5. juli 2002 i flere tilfælde førte sit erigerede lem frem og tilbage mellem kønslæberne og anus på en 4-årig pige, ligesom han forsøgte at stikke sine fingre op i hendes kønsdel, hvilket han afstod fra, da pigen klagede over, at det gjorde ondt. Han slikkede hende endvidere i skridtet, formåede hende til at berøre sit lem og slikke det, ligesom han befølte hende på lårene og kønsdelene. Mens overgrebene fandt sted optog han 34 fotos af pigen. Gerningsmanden blev endvidere dømt for overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 2, ved at have været i besiddelse af 15.872 pornografiske fotos af børn samt 10 film indeholdende børnepornografi. Straffen fastsat til fængsel i 1 år og 6 måneder, hvoraf 13 måneder blev gjort betinget med en prøvetid på 2 år og med vilkår om bl.a. psykiatrisk/sexologisk behandling.

Det fremgår ikke udtrykkeligt, om gerningsmanden herved havde hensigt til samleje. Sagen er medtaget her, idet overgrebene har haft en karakter og intensitet, der fuldt ud kan sammenlignes med forsøg på samleje.

Den anden sag er ligeledes fra redegørelsen fra 2004, hvor den er nævnt som dom nr. 10:

En 61-årig mand blev idømt fængsel i 1 år og 6 måneder for overtrædelse af straffelovens § 224, jf. § 222, stk. 2, jf. stk. 1, og straffelovens § 222, stk. 1, jf. stk. 2, jf. § 21, for i en periode på 2 måneder i forbindelse med, at hans ægtefælles 7-årige barnebarn var på besøg hos ham og ægtefællen, i flere tilfælde at have forsøgt at føre sit lem ind i pigens skede og endetarm, ligesom tiltalte flere gange formåede pigen til at gnide sit lem.

Redegørelserne omfatter to sager vedrørende et meget omfattende antal overgreb over længere tid I den ene sag blev straffen udmålt til 2 års fængsel og i den anden sag til 3 års fængsel.

Den sag, hvor straffen blev udmålt til fængsel i 2 år, er gengivet i redegørelsen fra juni 2005 som dom nr. 24:

En 39-årig mand idømt fængsel i 2 år for overtrædelse af straffelovens § 224, jf. § 222, stk. 1 og 2, til dels jf. § 21, samt § 232 for i en periode fra slutningen af 1994 til december 2003 jævnligt at have befølt sin datters bryster og kønsdel. Endvidere havde tiltalte i perioden fra slutningen af 1999 til december 2003 jævnligt forøvet seksuelle overgreb ved at stikke en finger ind i hendes skede, slikke hende i kønsdelen samt fået hende til at manipulere og sutte på sit lem, således at han kunne onanere og få sædafgang. I samme periode havde tiltalte forsøgt at indføre sit lem i forurettedes endetarm, hvilket mislykkedes. Overgrebene fandt sted fra forurettede var 6 til 15 år. Ved strafudmålingen blev der lagt vægt på den lange periode, hvori forholdene var begået.

Det skal dog om denne sag bemærkes, at den ved en fejl ikke blev forelagt rigsadvokaturen inden ankefristens udløb, hvilket er årsagen til, at dommen ikke blev anket med påstand om skærkelse.

Den sag, hvor straffen blev udmålt til fængsel i 3 år, er nævnt i redegørelsen fra januar 2004 som dom nr. 12:

En 36-årig mand blev i maj 2003 idømt fængsel i 3 år for overtrædelse af straffelovens § 224, jf. § 222, stk. 2, jf. stk. 1, og § 223, stk. 1, jf. § 224, jf. til dels § 21, begået over for en pige født i 1988. Manden havde gennem en årrække været ven med pigens mor og var kommet i deres hjem og havde fungeret som en form for far for pigen. I perioden over ca. 3½ år fra februar

1999 til oktober 2002 havde tiltalte adskillige gange anden kønslig omgængelse med pigen, idet han stak sine fingre op i pigens skede og endetarm, befølte hende på kroppen og forsøgte at føre sit lem op i hendes endetarm, hvilket mislykkedes. Han slikkede hende i kønsdelen og formåede pigen til at sutte på sit lem, ligesom han bevægede sit lem mellem pigens endeballer eller lår til sædafgang. Han blev endvidere dømt for at have fremsat trusler over for pigen, da hun ville fortælle sin mor, hvad der var sket.

3.4. Kategori 3

Denne kategori af sager omfatter kun de mest intense seksuelle overgreb i form af egentligt samleje (dvs. indtrængen af det mandlige lem i vagina), jf. straffelovens § 222, og analt samleje (dvs. indtrængen af det mandlige lem i anus), jf. straffelovens § 222, jf. enten § 224 eller § 225.

Normalstraffen for et sådant enkeltstående overgreb må formentlig antages at ligge i niveauet omkring 1 års fængsel. Nedenfor nævnes dog også en sag, der medførte fængsel i 2 år, men hvor dette skyldtes en række skærpene omstændigheder, og at tiltalte tillige tidligere havde begået blufærdighedskrænkelser over for samme pige.

Som et eksempel på en sag med en straf på fængsel i 1 år kan fra redegørelsen fra 2006 nævnes dom nr. 29:

En 64-årig mand blev idømt 1 års fængsel for overtrædelse af straffelovens § 210, stk. 1, jf. § 222, stk. 2, jf. stk. 1, ved i et sommerhus at have haft samleje med sit 10-årige barnebarn. Tiltalte havde bedt forurettede om at gå med ham ind i soveværelset og lægge sig på sengen, hvorefter tiltalte viste forurettede nogle gaver, som hun og hendes lillebror ville få, hvis hun medvirkede til seksuelt samvær. Tiltalte tog herefter forurettedes tøj af og førte flere gange sit lem helt eller delvist ind i forurettedes skede, ligesom tiltalte lavede samlejebevægelser, mens han pressede sit lem mod forurettedes kønsdel. Den sidste del af forholdet blev anset som anden kønslig omgængelse end samleje. Ved strafudmålingen blev der lagt vægt på omstændighederne, hvorunder forholdet var begået, forurettedes alder, den nære familiemæssige tilknytning samt forholdets karakter.

Som yderligere et eksempel kan nævnes dom nr. 61 fra redegørelsen fra 2006, der var en del af et større sagskompleks (den såkaldte "Tønder-sag"):

Overtrædelse af straffelovens § 222, stk. 1, og § 232 begået af en 54-årig mand over for en 11-årig pige, men hvor det i overensstemmelse med tiltaltes forklaring blev lagt til grund, at tiltalte gik ud fra, at forurettede var 14 år på gerningstidspunktet. Tiltalte havde været i forurettedes hjem for at hjælpe hendes far med nogen håndværksarbejde. Efter arbejdets udførelse tilbød faderen tiltalte at have sex med forurettede. Tiltalte masserede i den forbindelse forurettede og berørte hende i skridtet og på brysterne, mens hendes far var til stede. Ca. 14 dage efter indfandt tiltalte sig igen for at udføre håndværksarbejde, hvor han havde samleje med forurettede, mens hendes far var til stede. Byretten fastsatte straffen til fængsel i 1 år. Ved strafudmålingen lagde byretten vægt på, at der var tale om to uafhængige episoder, hvor tiltalte havde indladt sig i seksuel omgang med forurettede. Endvidere fandt byretten, at det måtte være skærpene, at de seksuelle krænkelser var sket efter opfordring fra forurettedes far, der tillige var til stede, mens krænkelserne stod på. Samtidig fandt byretten, at der kun i mindre omfang til gunst for tiltalte burde lægges vægt på, at det ikke var tiltalte, som var initiativtager til den seksuelle omgang med forurettede. Vedrørende samlejeforholdet henviste byretten yderligere til, at det ikke kunne

antages, at tiltalte havde gennemført samlejet til sædafgang, men at det dog måtte antages, at samlejet ikke havde været af helt kort varighed. Efter en samlet vurdering af sagens omstændigheder fandt byretten således, at straffen passende kunne udmåles til fængsel i 1 år. Landsretten forhøjede straffen til fængsel i 2 år. Landsretten lagde herved som skærpende omstændighed vægt på, at tiltalte var langt ældre end forurettede, og at forholdene tydelig kun kunne begås som følge af hendes fars dominerende stilling over for og udnyttelse af forurettede. Endvidere tillagde landsretten den ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 tilsigtede strafskærpelse væsentlig betydning, ligesom landsretten navnlig lagde vægt på, at der var tale om to forhold, herunder et samleje.

Som det fremgår blev tiltalte i sagen - ud over et enkeltstående fuldbyrdet samleje - tillige straffet for blufærdighedskrænkelser. Den skærpede strafudmåling skyldes navnlig de helt særegne omstændigheder ved forholdet, hvor de seksuelle krænkelser var sket på opfordring af forurettedes far og under hans tilstedeværelse.

Straffen for flere overgreb af denne karakter må antages at ligge i niveauet omkring 2 års fængsel.

Som et eksempel på en sådan sag, hvor straffen blev fastsat til fængsel i 1 år og 9 måneder, kan nævnes U2007.258H (gengivet i redegørelsen fra juni 2007 som dom nr. 50):

En 32-33-årig mand blev dømt for overtrædelse af straffelovens § 225, jf. § 222, stk. 2, jf. stk. 1, og § 232 begået over for to brødre på henholdsvis 10-11 år og 6 år. Tiltalte havde lært de forurettede at kende, fordi deres forældre og tiltalte havde hus i den samme haveforening. Den ældste bror, der opfattede tiltalte som en slags ven, besøgte ofte tiltalte alene, ligesom han med forældrenes samtykke flere gange overnattede hos tiltalte. Den yngste bror overnattede en enkelt gang hos tiltalte. Tiltalt havde i den forbindelse ved 6-8 lejligheder seksuelt samkvem med den ældste bror, herunder to tilfælde af analt samleje samt gensidig oralsex og onani. Endvidere havde tiltalte krænket den yngste drengs blufærdighed ved befølinger. Højesteret lagde ved strafudmålingen vægt på grovheden og omfanget af de begåede overgreb, ligesom det blev tillagt betydning, at der ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 var tilsigtet en vis skærpelse af straffen for seksuelle overgreb mod børn efter straffelovens § 222. Samtidig lagde Højesteret vægt på oplysningerne om tiltaltes gode personlige forhold, herunder at han var ustraffet. Højesteret skærpede straffen fra 1 år og 3 måneders fængsel, som var resultatet i landsretten, til fængsel i 1 år og 9 måneder.

Som et andet eksempel, hvor straffen blev fastsat til fængsel i 2 år og 9 måneder, kan nævnes U2007.254H (gengivet i redegørelsen fra juni 2007 som dom nr. 54):

En 50-51-årig mand blev dømt for overtrædelse af straffelovens § 222, stk. 1, jf. § 225, § 232 og § 235, stk. 2. Tiltalte, der var massivt forstraffet for ligesortet kriminalitet, opsøgte samvær med unge drenge i seksuel hensigt, dels ved at tilbyde kvarterets drenge underholdning i form af kørsel på crossmaskine, fisketure, computerspil og lignende, dels ved at søge bekendtskab med kvinder, der havde unge drenge, via internettet. Tiltalte havde bl.a. et seksuelt forhold til en dreng på 12 år, idet tiltalte i løbet af en periode på et par uger havde analt samleje med forurettede i tre tilfælde, i et til to tilfælde suttede og manipulerede forurettedes lem samt i samme omfang formåede at få forurettede til at sutte og manipulere tiltaltes lem. Tiltalte havde endvidere krænket blufærdigheden hos to yngre drenge, idet tiltalte i et tilfælde havde befølt og manipuleret en 11-årig drengs lem, ligesom tiltalte i få tilfælde havde befølt og manipuleret en 10-årigs lem. Herudover havde tiltalte været i besiddelse af fem filmklip og 47 billeder med børnepornografi. Højesteret lagde ved strafudmålingen vægt på grovheden og omfanget af de begåede overgreb, tiltaltes mange tidligere straffedomme for ligesortet kriminalitet samt på de i øvrigt fo-

religgende oplysninger om tiltaltes personlige forhold. Endvidere blev det tillagt betydning, at der ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 var tilsigtet en vis skærpelse af straffen for seksuelle overgreb mod børn efter straffelovens § 222. Højesteret skærpede straffen fra 1 års fængsel, som var resultatet i landsretten, til fængsel i 2 år og 9 måneder.

Denne sag nævnes fortrinsvis, fordi der er tale om en højesteretsdom. Sagen må i øvrigt betragtes som forholdsvist atypisk på grund af tiltaltes meget massive forstraffe.

Strafudmålingen i sager med et meget omfattende antal overgreb over længere tid varierer meget afhængig af de konkrete omstændigheder i sagerne. I de sager fra redegørelserne, der kan henføres til denne kategori, går strafudmålingen fra fængsel i 1 år og 6 måneder til fængsel i 10 år.

Som et eksempel i den lave ende af skalaen, hvor straffen blev udmålt til fængsel i 2 år, kan nævnes en sag, der er gengivet i redegørelsen fra juni 2006 som dom nr. 62:

En 48-51-årig mand, blev dømt for overtrædelse af straffelovens § 225, jf. § 222, stk. 1, og § 232 ved i perioden fra ultimo 2001 til efteråret 2004 seksuelt at have misbrugt og krænket en 12-14-årig nabodreng, som også arbejdede lidt for tiltalte på en syfabrik (fra han var 13 år). Tiltalte havde på sin bopæl og på sin fabrik mange gange anden kønslig omgængelse end samleje med forurettede i form af oralsex, anale samlejer og onani, ligesom tiltalte i et tilfælde formåede at få forurettede til at deltage i seksuelt samkvem med både tiltalte og en tredje mand. Endvidere havde tiltalte mange gange krænket forurettedes blufærdighed, idet tiltalte blottede sig for forurettede, opfordrede forurettede til sex, befølte forurettedes kønsdel uden på tøjjet, viste forurettede pornofilm, fik forurettede til at overvære, at han onanerede, samt tvang forurettede til at slå ham i bagdelen med en paletkniv. Straffen blev fastsat til fængsel i 2 år.

Som et andet eksempel, hvor straffen blev udmålt til fængsel i 7 år, kan nævnes U 2006.2584H (gengivet i redegørelsen fra juni 2006 som dom nr. 48):

En 30-34-årig mand blev idømt 7 års fængsel for overtrædelse af straffelovens § 210, stk. 1 og 3, jf. § 222, stk. 2, jf. til dels § 224 og § 21, § 210, stk. 3, jf. § 225, og våbenloven ved i perioden fra sommeren 2001 til primo 2005 adskillige gange at have haft vaginalt og analt samleje med sin 6-9-årige datter, ligesom tiltalte havde ført en finger op i hendes endetarm, flere gange slikket hende i kønsdelen, ført en finger op i hendes skede, fået hende til at gnide sit lem og forsøgt at få hende til at give ham oralsex. Endvidere havde tiltalte i ca. samme periode adskillige gange suttet på sin 3-7-årige søns lem. Ved landsrettens nævningedøm blev straffen fastsat til 6 års fængsel som en fællesstraf, der omfattede en tidligere betinget dom for spirituskørsel. Højesteret forhøjede straffen til fængsel i 7 år. Ved strafudmålingen lagde Højesteret vægt på, at tiltalte var dømt for i en periode på 3½-4 år i adskillige tilfælde at have haft samleje og anden kønslig omgængelse end samleje med sin datter og have haft anden kønslig omgængelse end samleje med sin søn, fra de var henholdsvis 6 og 3 år. Endvidere lagde Højesteret vægt på, at den overvejende del af forholdene var begået efter skærpelsen af straffen for seksuelt misbrug af børn ved lov nr. 380 af 6. juni 2002.

4. Straffene i voldtægtssager

4.1. Generelt om straffene i voldtægtssager

Som nævnt i afsnit 2 har Rigsadvokaten afgivet en række redegørelser om straffene i sager om overtrædelse af straffelovens § 222 efter strafskærpelsen ved lov nr. 380 af juni 2002.

Ved samme lov skete der en skærpelse af strafferammen i straffelovens § 216. Således blev strafferammen i § 216, stk. 1, hævet fra fængsel indtil 6 år til fængsel indtil 8 år. Endvidere blev strafferammen i straffelovens § 216, stk. 2, hævet fra fængsel indtil 10 år til fængsel indtil 12 år.

Det fremgår af forarbejderne til lovændringen, at der med strafskærpelsen er tilsigtet en generel forhøjelse af strafudmålingsniveauet i voldtægtssager i størrelsesordenen et år. I sager, hvor forholdet er begået af flere gerningsmænd, sager, hvor voldtægten er begået mod et barn, samt sager, hvor voldtægten har haft en særlig tidsmæssig udstrækning, er det dog forudsat, at der bør ske en yderligere strafskærpelse ud over den generelle strafforhøjelse på et år.

Justitsministeriet har også på dette område anmodet Rigsadvokaten om at vurdere strafniveauet efter strafskærpelsen. Rigsadvokaten har således afgivet fire redegørelser om straffene i voldtægtssager efter strafskærpelsen, nemlig i januar 2004, juni 2005, juni 2006 og juni 2007.

Hensigten med redegørelserne har på samme måde som redegørelserne for straffene i sager om overtrædelse af straffelovens § 222 været at vurdere, om den strafskærpelse, der var lagt op til ved lovændringen i 2002, er slået igennem i praksis. Da der forud for strafskærpelsen i 2002 forelå to redegørelser for strafniveauet i voldtægtssager, har vurderingen heraf været betydeligt lettere end i sager om overtrædelse af straffelovens § 222.

Hovedkonklusionen i den seneste redegørelse fra juni 2007 om straffene i voldtægtssager er, at der i hovedparten af dommene er fastsat straffe, der ligger omkring et år over det niveau, der var gældende forud for lovændringen.

På samme måde som i sager om overtrædelse af straffelovens § 222 er der i redegørelserne om straffene i voldtægtssager foretaget en opdeling af sagerne i en række kategorier. De domme, der indgår i redegørelserne, er således opdelt i sager om overfaldsvoldtægt, sager om kontaktvoldtægt og sager om parvoldtægt.

Ved overfaldsvoldtægt forstås voldtægt mod en person, som gerningsmanden slet ikke kender eller kun har et yderst perifert kendskab til, og hvor der ikke forud for voldtægten har været samvær mellem forurettede og gerningsmanden.

Ved kontaktvoldtægt forstås det, der på engelsk kaldes "date rape", det vil sige situationer, hvor parterne umiddelbart forinden voldtægten har været sammen på en måde, som kunne være optakten til en seksuel kontakt. Kontaktvoldtægt omfatter endvidere voldtægter, hvor parterne kender hinanden i forvejen, f.eks. naboer og kollegaer, uanset om selve voldtægten har karakter af et overfald.

Ved parvoldtægt forstås voldtægt mod en nuværende seksuel partner eller en tidligere seksuel partner, såfremt forholdet er ophørt indenfor et kortere tidsrum forud for voldtægten.

På baggrund af de nævnte redegørelser kan der - med et vist forbehold - drages følgende konklusioner vedrørende strafniveauet i voldtægtssager efter strafskærpelsen for et enkeltstående overgreb:

- Normalstraffen for forsøg på overfaldsvoldtægt ligger i niveauet 1 år og 6 måneder til 1 år og 9 måneders fængsel.
- Normalstraffen for fuldbyrdet overfaldsvoldtægt ligger i niveauet omkring 2 år og 6 måneders fængsel. Foreligger der skærpende omstændigheder udmåles straffen til mellem 3 og 4 års fængsel.
- Normalstraffen for forsøg på kontaktvoldtægt ligger i niveauet 1 år og 6 måneders fængsel til 1 år og 9 måneders fængsel.
- Normalstraffen for fuldbyrdet kontaktvoldtægt ligger i niveauet 1 år og 6 måneders fængsel til 2 år og 6 måneders fængsel. Hvis der ikke har været anvendt vold af betydning, udmåles straffen i niveauet 1 år og 6 måneders fængsel til op mod 2 års fængsel.
- Normalstraffen for forsøg på parvoldtægt ligger i niveauet 1 år og 6 måneders fængsel.
- Normalstraffen for fuldbyrdet parvoldtægt ligger i niveauet 1 år og 6 måneders fængsel og 1 år og 8 måneders fængsel.

Fastsættelse af straffen beror dog i alle tilfælde på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige sagens omstændigheder, og de angivne strafniveauer kan således fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder. Generelt kan det i den forbindelse nævnes, at voldtægt eller forsøg på voldtægt, der er sket ved udøvelse af betydelig vold, ofte medfører en klar forhøjelse af straffen. Det samme gælder, hvor det seksuelle overgreb har strakt sig over længere tid.

Da gerningsmanden i sager om seksuelle overgreb mod børn i mange tilfælde ikke har anvendt egentlig vold mod barnet i forbindelse med overgrebet, vil det navnlig være sager om voldtægt med begrænset vold, der vil kunne sammenlignes med sager om seksuelle overgreb mod børn.

Sager om seksuelle overgreb mod børn er endvidere som altovervejende hovedregel karakteriseret ved, at der har været en kontakt mellem forurettede og gerningsmanden forud for overgrebet.

Det forekommer derfor nærliggende ved en sammenligning af straffene at tage udgangspunkt i de straffe, der anvendes ved kontaktvoldtægt, hvor der ligeledes har været en forudgående kontakt mellem gerningsmanden og forurettede.

Det bemærkes dog også, at kontaktvoldtægt ofte forekommer i situationer, hvor den forudgående kontakt kunne være optakten til en seksuel kontakt. Noget sådant vil derimod normalt ikke være tilfældet i sager, hvor den forurettede er et barn, medmindre den pågældende er umiddelbart under den seksuelle lavalder.

En andet forbehold ved at anvende strafniveauet i sager om kontaktvoldtægt som sammenligningsgrundlag er, at det som nævnt ovenfor i afsnit 2.2. er en yderligere strafskærpende faktor, hvis voldtægt begås over for et barn, hvilket ikke afspejles i sagerne om kontaktvoldtægt nedenfor, der vedrører voksne kvinder.

I det følgende tages dog som sammenligningsgrundlag alligevel i vidt omfang udgangspunkt i de sager i rigsadvokatens redegørelser, der vedrører kontaktvoldtægter.

4.2. Straffene i konkrete voldtægtssager

I gennemgangen nedenfor af konkrete voldtægtssager beskrives først sager om forsøg på voldtægt, der har medført seksuelle krænkelse af offeret i form af anden kønslig omgængelse end samleje. Dernæst nævnes sager, hvor der er straffet for et enkelt tilfælde af fuldbyrdet voldtægt. Til sidst beskrives nogle sager, der omfatter flere voldtægter. Der er ved valget af voldtægtssager taget udgangspunkt i at illustrere straffen ved tilsvarende seksuelle overgreb som de, der er beskrevet ovenfor vedrørende straffelovens § 222 (de mindre, de mere og de mest intense seksuelle overgreb).

Der er således ved sammenligningen lagt vægt på karakteren af det seksuelle overgreb ved voldtægten eller forsøget herpå, således at de mest intense overgreb, jf. straffelovens § 222, sammenlignes med sager om fuldbyrdet voldtægt. De mere intense overgreb, jf. § 222, og de mindst intense overgreb, jf. § 222, sammenlignes med voldtægtsforsøg, der er mere eller mindre fremskredne, således at de seksuelle overgreb modsvarer hinanden.

Som et eksempel på en sag, hvor der var tale om et enkeltstående seksuelt overgreb af mindre intensiv karakter, kan nævnes dom nr. 14 fra redegørelse fra 2005 (forsøg på kontaktvoldtægt – mindre fremskredent):

Forsøg på voldtægt efter straffelovens § 216, stk. 1, jf. § 21, og anden kønslig omgængelse efter straffelovens § 224, jf. § 216, stk. 1, begået af en 25-årig mand over for en kvinde, som tiltalte havde mødt få gange tidligere bl.a. i forbindelse med levering af en sofa. Tiltalte indfandt sig hos forurettede kl. 1.30 under foregivende af at være forfulgt og spurgte om hjælp. Tiltalte blev lukket ind, hvorefter han forsøgte at kysse forurettede, hvilket forurettede afviste. Herefter skubbede tiltalte forurettede ned i en sofa og kyssede hende på brystet. Tiltalte satte sig overkrævs på forurettede og forsøgte at stikke en finger op i skeden på hende, hvorefter tiltalte ona-

nerede. Tiltalte var tidligere dømt flere gange, herunder for vold. Byretten fastsatte straffen til fængsel i 1 år. Landsretten forhøjede straffen til 1 år og 6 måneders fængsel under henvisning til strafskærpselsloven ved lov nr. 380 af 6. juni 2002.

Som et andet eksempel på en sådan sag kan nævnes dom nr. 31 fra redegørelsen fra 2005 (forsøg på parvoldtægt – mindre fremskredent):

Forsøg på voldtægt efter straffelovens § 216, stk. 1, jf. § 21, begået af en 29-årig mand mod en tidligere kæreste gennem 2½ år. Ca. to måneder efter, at forurettede var flyttet fra den fællesbo-pæl, låste tiltalte sig ind i hendes lejlighed med en nøgle, han havde fået lavet uden forurettedes viden. Forurettede bad tiltalte om at gå, hvilket han nægtede. Herefter tog tiltalte fat om forurettede, skubbede hende ind i soveværelset og ned på sengen, hvor han hev hendes bluse op, kyssede hende på brysterne, tog hende i skridtet og trak hendes cowboybukser ned. Tiltalte stoppede sit forehavende, da underboen ringede på. Tiltalte var tidligere idømt 6 måneders fængsel for vold mod forurettede og overtrædelse af færdselsloven. Tiltalte var løsladt ca. 14 dage før voldtægtsforsøget med en reststraf på 62 dage. Endvidere havde tiltalte polititilhold mod forurettede. Byretten frifandt tiltalte for forsøg på voldtægt, men dømte for blufærdighedskrænkelser efter straffelovens § 232 og ulovlig tvang efter straffelovens § 260. Der skete endvidere domfældelse for overtrædelse af straffelovens § 264, stk. 1, nr. 1 og § 119, stk. 1. Straffen blev fastsat til en fællesstraf på 6 måneders fængsel, som omfattede reststraffen på 62 dage. Landsretten fandt tiltalte skyldig i forsøg på voldtægt og forhøjede straffen til en fællesstraf på fængsel i 1 år og 6 måneder.

Endelig kan fra redegørelsen fra 2005 nævnes dom nr. 17 (forsøg på kontaktvoldtægt – mindre fremskredent), hvor den forurettede var tiltaltes 14-15-årige datter. I den sag blev tiltalte - ud over et enkeltstående mindre intensivt seksuelt overgreb - tillige domfældt for flere tilfælde af blufærdighedskrænkelser:

Forsøg på voldtægt efter straffelovens § 216, stk. 1, jf. § 210, stk. 1, jf. § 21, og overtrædelse af straffelovens § 232 begået af en 38-årig mand over for hans 14-15-årige datter. Tiltalte befølte gennem et år jævnligt datteren på brysterne. I et tilfælde havde tiltalte afklædt forurettede mod hendes vilje, og i et tilfælde skubbede tiltalte forurettede ned på hendes seng, trak bukserne af hende og hev hendes underbukser til side. Forurettede skreg, og tiltalte stoppede sit forehavende. Byretten fastsatte straffen til 2 års fængsel. Der blev i skærpende retning lagt vægt på, at blufærdighedskrænkelserne havde stået på i en længere periode, og at forholdene var begået over for tiltaltes datter. I formildende retning lagde retten vægt på, at der var tale om forsøg på voldtægt.

Som eksempel på en sag, hvor det seksuelle overgreb var af mere intensiv karakter, kan nævnes dom nr. 16 fra redegørelsen fra 2005 (forsøg på kontaktvoldtægt – mere fremskredent):

Forsøg på voldtægt efter straffelovens § 216, stk. 1, jf. § 21, og forsøg på anden kønslig omgængelse efter straffelovens § 224, jf. § 216, stk. 1, jf. § 21, begået af en 53-årig mand over for en kvinde, som han havde mødt på et værtshus. Da værtshuset lukkede, inviterede forurettede tiltalte med hjem i sin lejlighed til en øl. I lejligheden forsøgte tiltalte at tiltvinge sig vaginalt og analt samleje, idet han fastholdt forurettede og tildelte hende adskillige slag i ansigtet og på kroppen. Både tiltalte og forurettede var berusede, og forurettede havde efterfølgende kun delvis erindring om forløbet. Byretten frifandt tiltalte. Landsretten dømte ham og fastsatte straffen til 1 år og 9 måneders fængsel. Landsretten lagde til grund, at tiltalte tildelte forurettede flere slag i ansigtet og på kroppen samt fastholdt hende og forsøgte at indføre noget (ikke nærmere konkre-

tiseret) i hendes skede- og endetarmsåbning med henblik på at få vaginalt og analt samleje med hende. Landsretten henviste endvidere til forholdets grovhed.

Der foreligger i redegørelserne om voldtægt kun et enkelt eksempel, hvor der var tale om flere overgreb af mere intensiv karakter – og hvor der i øvrigt forelå en række skærpene omstændigheder, bl.a. ved, at forurettede blev bundet. Den pågældende sag er omtalt i redegørelsen fra 2005 som dom nr. 21 (forsøg på parvoldtægt – mere fremskredent):

Tiltalte idømt fængsel i 3 år for forsøg på voldtægt, anden kønslig omgængelse og forsøg herpå samt blufærdighedskrænkelser, frihedsberøvelse, trusler, vold og ulovlig indtrængen efter straffelovens § 264, stk. 1. Dommen omfattede tre forhold begået over ca. ½ år. To af forholdene blev begået efter strafskærpelsen ved lov nr. 380 af 6. juni 2002. I det første forhold smed tiltalte samleveren ned på gulvet, bandt hendes hænder til to sofabele og dækkede hendes ansigt til, hvorefter han forsøgte at skaffe sig samleje med hende. Det mislykkedes, idet han ikke kunne få rejsning, hvorefter han forsøgte at tvinge sit lem ind i forurettedes mund, slikkede hendes kønsdel og fotograferede hende i nøgen tilstand, inden han slap hende fri. I det andet tilfælde, der foregik efter, at tiltalte og forurettede var flyttet fra hinanden, vred tiltalte forurettedes arm om og afklædte hende, hvorefter han bandt hendes hænder til en seng og dækkede hendes ansigt til. Han forsøgte at tiltvinge sig samleje, hvilket mislykkedes på grund af manglende rejsning, hvorefter han forsøgte at tvinge sit lem ind i forurettedes mund, inden han slap hende fri. I det tredje tilfælde skaffede tiltalte sig adgang til forurettedes bopæl ad et vindue. Han bandt hendes hænder til sengen, dækkede hendes ansigt til, hvorefter han forsøgte at tiltvinge sig samleje, hvilket mislykkedes på grund af manglende rejsning. Han udtalte, at hun aldrig mere kunne føle sig sikker. Forurettede blev sluppet fri efter at have været bundet i ca. 4 timer. 10 dage efter skaffede han sig adgang til forurettedes bopæl ved at afmontere tagplader. Tiltalte tildelte endvidere ved en anden lejlighed forurettede flere slag i baghovedet med hånden. Ved straffastsættelsen lagde byretten vægt på forbrydelsernes antal, grovhed og karakter samt – for så vidt angik de to sidste forhold – strafskærpelsen ved lov nr. 380 af 6. juni 2002. Landsretten tiltrådte byrettens præmisser.

Til illustration af strafniveauet i sager vedrørende de mest intensive seksuelle overgreb kan nævnes dom nr. 19 fra redegørelsen fra 2004 (kontaktvoldtægt), hvor der var tale om et enkeltstående samleje, og hvor der alene blev anvendt vold i begrænset omfang:

En 41-årig mand blev idømt fængsel i 1 år og 9 måneder for overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 1. Tiltalte havde danset med forurettede på et værtshus. Ved lukketid ville forurettede, der var beruset, gerne med andre i sit selskab til et andet værtshus, men de kunne ikke alle være i en taxa. Tiltalte tilbød, at forurettede kunne køre med ham til værtshuset. Tiltalte standsede herunder bilen, satte sig overskrævs på forurettede og trak hendes bukser og trusser af, hvorefter han tiltvang sig samleje ved at fastholde hende. Byretten fastsatte straffen til fængsel i 1 år og 9 måneder. Ved strafudmålingen lagde retten vægt på, at tiltalte udnyttede forurettedes berusede tilstand og kørte et andet sted hen end aftalt. Retten lagde endvidere vægt på, at der ikke var anvendt betydelig vold i forbindelse med voldtægten.

Som et yderligere eksempel kan fra redegørelsen fra juni 2005 nævnes dom nr. 19 (kontaktvoldtægt), hvor der ligeledes var tale om et enkeltstående overgreb:

En 26-årig mand blev idømt fængsel i 1 år og 6 måneder for overtrædelse af straffelovens § 224, jf. § 216, stk. 1, voldtægt i form af analt samleje begået over for en kvinde, som tiltalte fik kontakt med via internettet. Forurettede og hendes veninde mødtes med tiltalte og dennes ven, de kørte alle fire rundt i tiltaltes bil. Efter midnat blev veninden sat af, og herefter kørte tiltalte,

vennen og forurettede til tiltaltes lejlighed. Tiltalte og forurettede blev sat af og gik alene op i lejligheden. Tiltalte ville have sex. Forurettede sagde adskillige gange, at hun ikke var interesseret, hvorefter tiltalte berørte forurettede og trak hendes bukser og underbukser ned, imens hun protesterede og forsøgte at holde fast i sit tøj. Tiltalte fastholdt forurettede og førte sit lem op i forurettedes endetarm. Byretten fastsatte straffen til fængsel i 1 år. Landsretten forhøjede straffen til 1 år og 6 måneder med henvisning til strafskærpelsen ved lov nr. 380 af 6. juni 2002.

Herudover kan nævnes dom nr. 15 fra redegørelsen fra 2005 (forsøg på kontaktvoldtægt):

Forsøg på voldtægt efter straffelovens § 216, stk. 1, jf. § 21, og anden kønslig omgængelse efter straffelovens § 224, jf. § 216, stk. 1, begået af en 26-årig mand over for en kvinde, som var lillesøster til en af tiltaltes venner. Tiltalte boede i en lejlighed, som forurettede besigtigede med henblik på at overtage. Tiltalte inviterede forurettede til fest i lejligheden. Under festen talte tiltalte og forurettede sammen, men de havde på intet tidspunkt nogen seksuel kontakt. Forurettede overnattede efter festen i lejligheden og vågnede ved, at tiltalte forsøgte at tage hendes strømpebukser og trusser af. Han forsøgte at trænge op i hende, men afstod, da hun havde menstruation. I stedet tiltvang han sig analt samleje, mens han fastholdt hende. Byretten fastsatte straffen til 1 år og 6 måneders fængsel. Landsretten stadfæstede dommen.

Endelig kan fra redegørelsen fra juni 2007 nævnes dom nr. 20 (kontaktvoldtægt):

En 46-årig mand blev idømt fængsel i 2 år for voldtægt efter straffelovens § 216, stk. 1, og anden kønslig omgængelse efter straffelovens § 224, jf. § 216, stk. 1, begået mod en kvinde, der i årevis flere gange om ugen var kommet som kunde i hans kiosk. Tiltalte havde tidligere været nærgående over for forurettede, men hun havde skubbet ham væk. Den pågældende aften havde tiltalte inviteret forurettede på en øl i kioskens baglokalet. Omme i baglokalet trak tiltalte sine bukser ned og pressede sit erigerede lem ind i munden på forurettede, hvorefter han foretog samlejebevægelser i hendes mundhule, indtil hun kastede op. Tiltalte hev herefter forurettedes bukser med og gennemførte samleje. Tiltalte var tidligere straffet flere gange for overtrædelse af straffelovens § 232 og herudover for overtrædelse af § 244 og § 224, jf. § 222, stk. 2. Han blev endvidere dømt for overtrædelse af straffelovens § 232. Byretten lagde til grund, at tiltalte fik udløsning i forurettedes mund, da han foretog samlejebevægelser i hendes mundhule. Byretten fastsatte straffen til fængsel i 2 år og 3 måneder og lagde ved strafudmålingen vægt på, at tiltalte ikke havde anvendt vold af betydning, dels på hans forstraffe. Landsretten anså det ikke for bevist, at tiltalte fik udløsning i forurettedes mund, og nedsatte straffen til fængsel i 2 år.

I denne sag må det formodes, at forstraffene har betydet en forhøjelse af straffen for den beskrevne voldtægt.

Som det fremgår ovenfor i afsnit 3, er der i sager om seksuelle overgreb mod børn ofte tale om flere overgreb eller mere omfattende misbrug, hvorimod voldtægtssager typisk kun omfatter et enkeltstående overgreb. Der findes dog i redegørelserne også voldtægtssager, der omfatter mere end en voldtægt.

Til illustration af strafniveauet i sådanne sager, som også hører til de mest intensive seksuelle overgreb, kan nævnes dom nr. 40 i redegørelsen fra juni 2005 (parvoldtægt), hvor der var tale om flere voldtægter begået ved flere forskellige lejligheder mod samme forurettede:

Voldtægt efter straffelovens § 216, stk. 1, og anden kønslig omgængelse end samleje efter straffelovens § 224, jf. § 216, stk. 1, begået af en 45-årig mand mod en tidligere kæreste gennem 4 år. Forholdet var ophørt ca. 4 måneder tidligere. Tiltalte mødte op på forurettedes bopæl, idet han ønskede at flytte tilbage til forurettede, hvilket hun afviste. Under trusler om at slå forurettede ihjel, og idet tiltalte tog halsgreb på forurettede, tiltvang tiltalte sig samleje med hende. En uge senere henvendte tiltalte sig igen på forurettedes bopæl, hvor han under trusler om at slå forurettede ihjel, og idet han slog forurettede med knytnæve i maven, gennemførte oralt og analt samleje, ligesom han onanerede sig til udløsning ud over forurettedes hoved og bryst. Byretten fandt tiltalte skyldig i det sidste forhold. Byretten lagde ved strafudmålingen vægt på, at voldtægten var begået i forbindelse med et opgør efter 4 års samliv. Straffen blev fastsat til 1 års fængsel. Landsretten domfældte for begge forhold samt et forhold vedrørende overtrædelse af straffelovens § 123 og fastsatte straffen til 2 år og 6 måneders fængsel.

Der kan tillige fra redegørelsen fra 2007 nævnes dom nr. 27 (parvoldtægt):

Tre tilfælde af voldtægt efter straffelovens § 216, stk. 1, begået af en på gerningstidspunkterne 32-33-årig mand mod den samme kvinde. Da det første forhold blev begået, var forurettede og tiltalte kærestepar og havde nærmest levet sammen i 1½ år. Forurettede skulle en aften til fest, og tiltalte blev jaloux. Han tog fat i forurettede og tildelte hende et knytnæveslag, så hun faldt om på gulvet. Tiltalte trak herefter forurettedes bukser ned om hendes knæ, vred hendes trusser til siden og gennemførte samleje til sædafgang. Tiltalte åbnede derpå køleskabet, tog en agurk og førte den frem og tilbage i forurettedes skede. Forurettede anmeldte i den forbindelse alene den udøvede vold, og tiltalte blev dømt herfor. Efter tiltaltes løsladelse ville forurettede afbryde samlivet med ham, men han kom stadigvæk i hendes hjem og overnattede i hendes seng enkelte gange. Det andet forhold fandt sted efter løsladelsen. Tiltalte var på besøg hos forurettede, hvor han forlangte sex, mens forurettede ammede deres 1½ måned gamle barn. Da forurettede afviste tiltalte, fastholdt han hende og lagde sig oven på hende, mens hun forsåt ammede barnet, hvorefter han gennemførte samleje til sædafgang. Ved det tredje forhold havde tiltalte overnattet hos forurettede lidt over 14 dage efter, at forhold 2 var begået. Tiltalte forlangte igen sex, men blev afvist. Tiltalte skubbede herefter forurettede om på sengen, fastholdt hende og indførte sit lem i hendes endetarm, hvorpå han vendte hende om på ryggen og under fortsat fastholdelse gennemførte samleje. Tiltalte var tidligere dømt for overtrædelse af straffelovens § 266, § 123 og § 244. Han blev endvidere dømt for overtrædelse af straffelovens § 244, jf. § 247, stk. 1, § 298, nr. 3, og § 266 i forhold til andre personer. Byretten fastsatte straffen til fængsel i 2 år og 9 måneder og lagde ved straffens fastsættelse navnlig vægt på karakteren af de tre voldtægtsforhold, herunder at de var begået i et parforhold, som på det nærmeste blev påtvunget forurettede af tiltalte før den første voldtægt og efter hans løsladelse efter afsoning af voldsdommen. Retten tog ved straffastsættelsen samtidig hensyn til, at tiltalte allerede var blevet dømt for en del af den vold, som fandt sted i forbindelse med den første voldtægt. Landsretten fandt, at straffen, der til dels skulle fastsættes som en tillægsstraf, var passende og stadfæstede dommen.

Som et eksempel på en sag, hvor den tiltalte er dømt for flere voldtægter begået over for forskellige forurettede, kan fra redegørelsen fra 2005 nævnes dom nr. 8 (overfaldsvoldtægt):

En 25-årig mand blev dømt for voldtægt efter straffelovens § 216, stk. 1, og forsøg herpå efter § 21, anden kønslig omgængelse efter straffelovens § 224, jf. § 216, stk. 1, og blufærdighedskrænkelser efter straffelovens § 232 begået mod to kvinder (F1 og F2). Tiltalte kørte en nat rundt i sin bil, hvor F1 kørte på cykelstien. Tiltalte greb fat i forurettede og lagde hånden over hendes mund og næse. Herefter væltede han hende omkuld og sagde, at han var bevæbnet med en kniv. Tiltalte berørte forurettede i skridtet, på brysterne og tvang sit lem i munden på hende til sædafgang. I det andet forhold ca. 3 måneder senere kom F2 kørende af en cykelsti tidligt om morgenen, hvor tiltalte væltede hende af cyklen. Tiltalte beordrede forurettede ind på en nærliggende mark under trussel om, at han havde en kniv. Tiltalte gennemførte herefter samleje. Tiltalte blev endvidere dømt for trusler efter straffelovens § 266. Tiltalte var tidligere idømt fængsel i 8 må-

neder for narkotikakriminalitet. Byretten fastsatte i medfør af straffelovens § 89 straffen til fængsel i 3 år og 11 måneder. Ved straffastsættelsen lagde retten vægt på forholdenes grove karakter, herunder de fremsatte trusler og de omstændigheder, hvorunder forholdene var begået.

5. Straffene i sager om overtrædelse af straffelovens § 222 sammenholdt med straffene i voldtægtssager

5.1. Generelt om de to sagstyper

I dette afsnit foretages en sammenligning mellem straffene i sager om overtrædelse af straffelovens § 222 og straffene i voldtægtssager.

Der er i sammenligningen mellem straffene i de to sagstyper lagt vægt på at sammenligne sagerne ud fra det seksuelle overgreb, som den forurettede har været udsat for – altså de faktiske handlinger af seksuel karakter, der er dømt for. Det indebærer f.eks., at § 222-sager, der omfatter de mindst intense seksuelle overgreb, sammenlignes med sager om forsøg på voldtægt, hvor forsøget ikke når længere end til de befølinger mv., der ovenfor er henført til de mindst intense overgreb.

Der er således set bort fra, at der i § 222-sagerne for så vidt angår de mindst intense overgreb ikke har foreligget et forsæt til at gennemføre samleje, ligesom der er set bort fra, at en overtrædelse af § 222 i modsætning til overtrædelse af voldtægtsbestemmelsen ikke forudsætter anvendelse af tvang eller vold.

5.2. § 222-sager omfattende de mindst intense seksuelle overgreb og sager om forsøg på voldtægt

Som det fremgår ovenfor under afsnit 3.2., antages normalstraffen for et enkeltstående overgreb af den mindst intense karakter i § 222-sager at ligge i niveauet 3-4 måneders fængsel.

Som eksempler er ovenfor nævnt en sag, der medførte fængsel i 3 måneder, og som omfattede befølinger af en 14-årig pige på låret, bagdelen og kønsdelen inden for tøjet samt indførsel af fingre i hendes skede med foretagelse af samlejebevægelser, og en sag, der medførte 4 måneders fængsel, og som omfattede beføling af en 10-årig pige i skridtet og pigens manipulation af gerningsmandens lem.

I sagerne om forsøg på voldtægt nævnt i afsnit 4.2. varierer straffen fra 1 år og 6 måneders fængsel til 2 års fængsel. I dom nr. 14 fra redegørelsen fra 2005 (fængsel i 1 år og 6 måneder) omfattede det seksuelle overgreb forsøg på at kysse forurettede, herunder på brystet, forsøg på at stikke en finger op i hendes skede samt herefter tiltalte onani.

Hvis der alene ses på det seksuelle overgreb i de nævnte sager, der forekommer sammenlignelige, må der således konstateres en markant forskel i straffenes størrelse.

Flere seksuelle overgreb af mindre intensiv karakter medfører efter straffelovens § 222, jf. nærmere afsnit 3.2. ovenfor, en straf i niveauet 3-6 måneders fængsel.

De sager, der er nævnt ovenfor, vedrører et tilfælde, hvor overgrebene havde fundet sted 4-5 gange og bestod af befølinger af en 9-årig pige i skridtet, en finger i skeden samt befølinger af tiltaltes lem uden på tøjet, og et andet tilfælde, hvor der tale om op til 10 overgreb bestående af befølinger af en 7-8-årig pige på kroppen, herunder på ballerne og omkring endetarmen. Straffene i de nævnte to sager blev udmålt til henholdsvis 6 og 3 måneders fængsel.

Der foreligger ikke sager om forsøg på voldtægt, der omfatter flere seksuelle overgreb af den mindst intense karakter, og der er derfor ikke mulighed for en direkte sammenligning i relation til antallet af de seksuelle overgreb. Også når der er tale om flere overgreb i § 222-sager, er straffen dog markant lavere end straffen for et enkelt forsøg på voldtægt.

Straffen efter § 222 for et meget omfattende antal overgreb over længere tid ligger i niveauet omkring 1 års fængsel, jf. afsnit 3.2.

En af de nævnte sager vedrører en 14-15-årig pige, der gennem ca. 8 måneder adskillige gange hver uge af sin far blev udsat for anden kønslig omgængelse, idet han tog hende på brysterne og i skridtet, tungekysede hende, stak fingre i hendes skede og ved enkeltstående lejligheder onanerede i hendes tilstedeværelse og slikkede hende i skridtet. Straffen blev fastsat til fængsel i 1 år.

Også i sager af denne karakter er der således tale om straffe i et niveau under straffene for forsøg på voldtægt, mens omfanget af det seksuelle overgreb i § 222-sagerne væsentligt overstiger den seksuelle krænkelse, som offeret udsættes for i en sag om et enkelt forsøg på voldtægt.

5.3. § 222-sager omfattende de mere intense seksuelle overgreb og sager om forsøg på voldtægt

Som anført ovenfor afsnit 3.3. er der i rigsadvokatens redegørelser kun få sager vedrørende de mere intense seksuelle overgreb over for børn, og det er derfor vanskeligt at sige noget mere generelt om strafniveauet.

Straffene i de fem sager, hvor der foreligger et enkeltstående overgreb, er i et tilfælde udmålt til fængsel i 6 måneder og i de fire øvrige til fængsel i 1 år.

Som et eksempel på en sag, hvor straffen er udmålt til fængsel i 1 år, er nævnt et tilfælde, hvor tiltalte forsøgte at føre sit lem ind i en 7-årig piges kønsdel med sædafgang til følge, og et tilfælde, hvor tiltalte førte sit lem ind mellem en 8-årig piges endeballer eller lår og foretog samlejebevægelser til sædafgang.

Som det fremgår ovenfor i afsnit 4.2. varierer straffene i sagerne om forsøg på voldtægt fra 1 år og 6 måneders fængsel til 2 års fængsel. I dom nr. 16 fra redegørelsen fra 2005 (fængsel i 1 år og 9 måneder) omfattede det seksuelle overgreb et forsøg på at tiltvinge sig vaginalt og analt samleje.

Hvis der alene ses på det seksuelle overgreb i de nævnte sager om overtrædelse af straffeloven § 222 og sager om forsøg på voldtægt, må der således også her konstateres en vis forskel i straffenes størrelse.

Der foreligger to afgørelser efter straffelovens § 222, hvor der har været tale om flere overgreb af mere intensiv karakter.

I begge sager blev straffen udmålt til fængsel i 1 år og 6 måneder. I den ene sag (dom nr. 10 fra 2004) bestod de seksuelle overgreb i, at gerningsmanden ved flere lejligheder havde forsøgt at føre sit lem ind i skeden og endetarmen på en 7-årig pige, og i den anden sag (dom nr. 9 fra 2004) bestod overgrebene i, at gerningsmanden i flere tilfælde havde ført sit erigerede lem frem og tilbage mellem kønslæberne og anus på en 4-årig pige.

Til sammenligning blev straffen i den ene sag om forsøg på voldtægt (dom nr. 21 fra redegørelsen fra 2005), hvor der var tale om flere overgreb af mere intensiv karakter, fastsat til fængsel i 3 år. Overgrebene omfattede i den sag tre tilfælde af forsøg på parvoldtægt, forsøg på at tvinge gerningsmandens lem ind i forurettedes mund samt slikken af forurettedes kønsdel. Overgrebene blev gennemtvunget af gerningsmanden ved fastbinding af forurettede, hvilket formentlig er baggrunden for den noget skærpede udmåling.

Selv om der tages højde for de skærpende omstændigheder i den nævnte voldtægtssag, synes straffene for flere overgreb efter straffelovens § 222 af mere intensiv karakter dog også at blive udmålt lavere end straffen for et flere voldtægtsforsøg.

Der foreligger to sager efter straffelovens § 222, hvor der har været tale om et meget omfattende antal overgreb over længere tid 1, jf. afsnit 3.3.

I den ene af disse sager (2 års fængsel) bestod overgrebene, der havde fundet sted i årevis, af befølinger af forurettedes bryster og kønsdel, ligesom gerningsmanden stak sine fingre i pigens skede, slikkede hende i kønsdelen, fik hende til at manipulere sit lem og forsøgte at indføre sit lem i pigens endetarm. I den anden sag (3 års fængsel) bestod overgrebene, der ligeledes fandt sted gennem en årrække, af befølinger af forurettedes krop, ligesom tiltalte stak sine fingre op i pigens skede og endetarm, slikkede hende i kønsdelen, forsøgte at føre sit lem op i hendes endetarm og bevægede sit lem mellem hendes endeballer til sædafgang.

Det er her ikke muligt at foretage en direkte sammenligning med voldtægtssagerne, idet der ikke foreligger sager om voldtægtsforsøg, der omfatter et meget omfattende antal overgreb over længere tid.

5.4. § 222-sager omfattende de mest intense seksuelle overgreb og sager om voldtægt

Normalstraffen for et enkeltstående overgreb efter straffelovens § 222 af den mest intense karakter ligger i niveauet 1 års fængsel, jf. ovenfor afsnit 3.4.

Som et eksempel på en sag, hvor straffen blev udmålt til 1 års fængsel, er ovenfor nævnt en sag, hvor en 64-årig gerningsmand havde samleje med sit 10-årige barnebarn.

I sagerne om voldtægt, der for så vidt angår overgrebets intensitet kan sammenlignes med § 222-sagerne omfattende de mest intense seksuelle overgreb, varierer straffen for et enkeltstående overgreb fra 1 år og 6 måneder til 1 år og 9 måneders fængsel, jf. herved afsnit 4.2.

Som et eksempel er ovenfor nævnt dom nr. 19 fra redegørelsen fra 2004 (fængsel i 1 år og 9 måneder), hvor gerningsmanden tiltvang sig samleje med forurettede ved at fastholde hende.

Hvis der alene ses på det seksuelle overgreb i de to sager, der umiddelbart kan sammenlignes, ligger straffen for overtrædelse af § 222 således også her under straffen for voldtægt.

Flere seksuelle overgreb efter straffelovens § 222 af den mest intense karakter straffes i niveauet 2 års fængsel, jf. afsnit 3.4.

Ovenfor nævnes som eksempel en sag (U2007.258H), hvor det seksuelle overgreb bestod i to tilfælde af analt samleje med en 10-11-årig dreng, gensidig oralsex og onani samt befølinger af en 6-årig dreng, der blev henført under straffelovens § 232. Straffen blev i den sag udmålt til 1 år og 9 måneders fængsel.

I sager om fuldbyrdet voldtægt, der omfatter flere voldtægter begået over for samme forurettede eller over for forskellige forurettede, varierer straffene fra 2 år og 6 måneders fængsel til op mod 4 års fængsel.

Som et eksempel nævnes ovenfor dom nr. 40 i redegørelse fra 2005 (2 år og 6 måneders fængsel), hvor der var tale om to tilfælde af voldtægt, herunder både vaginalt og analt samleje - begået over for samme forurettede.

Også i disse sager synes der således at være forskel på straffenes størrelse.

Strafudmålingen efter straffelovens § 222 i sager med et meget omfattende antal overgreb over længere tid varierer meget afhængig af de konkrete omstændigheder og går fra fængsel i 1 år og 6 måneder til fængsel i 10 år.

Der foreligger ikke sager om voldtægt, hvor der har været tale om et meget omfattende antal overgreb over længere tid, hvorfor det ikke er muligt at foretage en sammenligning mellem straffene på dette punkt.

5.5. Oversigt vedrørende afsnit 5.2. – afsnit 5.4.

Ovenfor i afsnit 5.2. til 5.4. er der foretaget en sammenligning mellem straffene i sager om overtrædelse af straffelovens § 222 og voldtægt.

Til illustration er de omtalte strafpositioner nedenfor indsat i et skema. Det bemærkes, at der i sagens natur ved en sådan opstilling i et skema er tale om en stærkt forenklet beskrivelse af straffene. Det er alligevel fundet nyttigt at sammenfatte den foretagne sammenligning på denne måde.

	§ 222-sager	Voldtægt
Straffene for overgreb omfattet af kategori 1:		
- Et overgreb	3- 4 mnd.	1 år og 6 mnd.
- flere overgreb	3- 6 mnd.	-
- omfattende overgreb	1 år	-
Straffene for overgreb omfattet af kategori 2:		
- Et overgreb	6 mnd. – 1 år	1 år og 6 mnd. – 2 år
- flere overgreb	1 år og 6 mnd.	3 år
- omfattende overgreb	2 – 3 år	-
Straffene for overgreb omfattet af kategori 3:		
- Et overgreb	1 år	1 år og 6 mnd. – 2 år
- flere overgreb	2 år	2 år og 6 mnd. – 4 år
- omfattende overgreb	1 år og 6 mnd. – 10 år	-

6. Samlet vurdering af straffene i sager om overtrædelse af straffelovens § 222

Som det fremgår ovenfor i afsnit 5, er det især de mindst intense seksuelle overgreb over for børn, der resulterer i væsentligt lavere straffe end i voldtægtssager.

Således ligger straffene for et enkeltstående af de mindst intense overgreb efter straffelovens § 222 i niveauet 3 til 4 måneders fængsel, mens et sammenligneligt overgreb omfattet af straffelovens § 216 straffes i niveauet 1 år og 6 måneders fængsel. Her er forskellen således markant. Også når man sammenligner straffene ved flere eller omfattende overgreb over længere tid efter straffelovens § 222 med straffen ved et enkelt forsøg på voldtægt, er der tale om lavere straffe i § 222-sagerne.

Ved sammenligning af straffene i sager om et enkeltstående eller flere overgreb af mere intensiv karakter omfattet af straffelovens § 222 med straffene for forsøg på voldtægt, må det ligeledes konstateres, at der er forskel på størrelsen af straffen, selv om dette ikke er så markant som i sager om de mindst intense seksuelle overgreb.

Tilsvarende gælder det for et enkeltstående eller flere overgreb af den mest intense karakter, at straffen ligger under straffen for en fuldbyrdet voldtægt, selv om det også her gælder, at forskellen er mindre markant end i sagerne om de mindst intense seksuelle overgreb.

Sammenfattende må det således konkluderes, at overtrædelser af straffelovens § 222 straffes mildere end voldtægt, når man sammenligner de to sagstyper alene ud fra det seksuelle overgrebs karakter.